
Årsrapport 2025

Tillsammans påverkar vi bolag till hållbart värdeskapande.
Ett samarbete mellan Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna.

→ Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

2025 i korthet

Året i siffror 2

Om Etikrådet

AP-fondernas etikråd är ett samarbete för hållbarhetsfrågor mellan Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna.

Ordförande och chefen för AP-fondernas etikråd har ordet 5

Det här är Etikrådet 6

Ramverk som vägleder Etikrådet 7

Etikrådets påverkansarbete 10

Dialog som främsta påverkansverktyg 11

Proaktivt arbete

Etikrådet arbetar förebyggande och proaktivt för att adressera komplexa hållbarhetsutmaningar och systemriskerna.

Om det proaktiva arbetet 13

Antimikrobiell resistens (AMR) 15

Barnarbete och tvångsarbete 17

Klimatomställning 19

Techbolag och mänskliga rättigheter 22

Vatten 24

Reaktivt arbete

Etikrådet arbetar reaktivt vid signaler om allvarliga kränkningar i genomlysningen av AP-fondernas portföljer.

Reaktivt arbete – genomlysning och påverkan 28

Pågående dialoger 32

Avslutade dialoger 36

Etikrådets arbete med konfliktområden 40

Etikrådets styrning och historia

AP-fonderna bildade Etikrådet 2007 och idag utgör Etikrådet en väsentlig del av AP-fondernas hållbarhetsarbete.

Etikrådets styrning 42

AP-fonderna – del av inkomstpensionssystemet 43

Etikrådets historia 44

2025 i korthet

3 007

bolag omfattades av genomlysningen av noterade aktier och krediter i AP-fondernas portföljer¹

60

bolag i reaktiv dialog under året

I fall av kränkningar som identifieras i genomlysningen inleds dialoger med bolag. Totalt utfördes 67 reaktiva dialoger under 2025.

7

bolag med avslutad dialog under året

Etikrådet sätter tydliga mål och förväntningar för dialogerna, som löpande följs upp. När målen uppnås avslutas dialogen.

30

delmål uppnådda under året

Bolagens hantering av frågan mäts mot tydliga delmål som följs upp under dialogens gång.

[Läs mer om det reaktiva arbetet på sidan 27 »](#)

155

bolag i dialog under året – både proaktivt och reaktivt

Etikrådets påverkansarbete under 2025

Totalt fördes dialog – både proaktiv och reaktiv – med 155 bolag under 2025.

Etikrådet noterar flera positiva förflyttningar inom de bolag som har varit föremål för reaktiva dialoger under 2025. Exempelvis har dialoger med sju bolag avslutats tack vare uppnådda mål och sammantaget har 30 delmål uppnåtts under året.

Inom ramen för det reaktiva arbetet har Etikrådet också bedrivit ett omfattande analys- och påverkansarbete av och med bolag med verksamhet i konflikttrubbade områden och högriskområden. Detta arbete förs utöver det som återspeglas i den reaktiva statistiken. Läs mer på sidan 40.

Under året har också det proaktiva arbetet inom de fem fokusområdena rört sig framåt. Exempelvis har arbetet med Mining 2030 resulterat i konkreta rekommendationer för gruvindustrin och ett tidigare projekt kring barnarbete i kakaoindustrin har följts upp.

18,4%

av marknadsvärdet av AP-fondernas innehav i utländska noterade aktier och krediter omfattas av projekt inom Etikrådets proaktiva arbete¹

5

fokusområden för det proaktiva arbetet

Fokusområdena adresserar komplexa hållbarhetsutmaningar och systemriskerna som påverkar både AP-fondernas investeringar och samhället i stort.

- Antimikrobiell resistens (AMR)
- Barnarbete och tvångsarbete
- Klimatomställning
- Techbolag och mänskliga rättigheter
- Vatten

9

projekt i det proaktiva arbetet

Under 2025 har Etikrådet bedrivit proaktivt arbete i nio projekt, varav ett är nytt.

[Läs mer om det proaktiva arbetet på sidan 12 »](#)

¹ Innehav per 30 juni 2025.

Innehåll

→ 2025 i korthet

Om Etikrådet

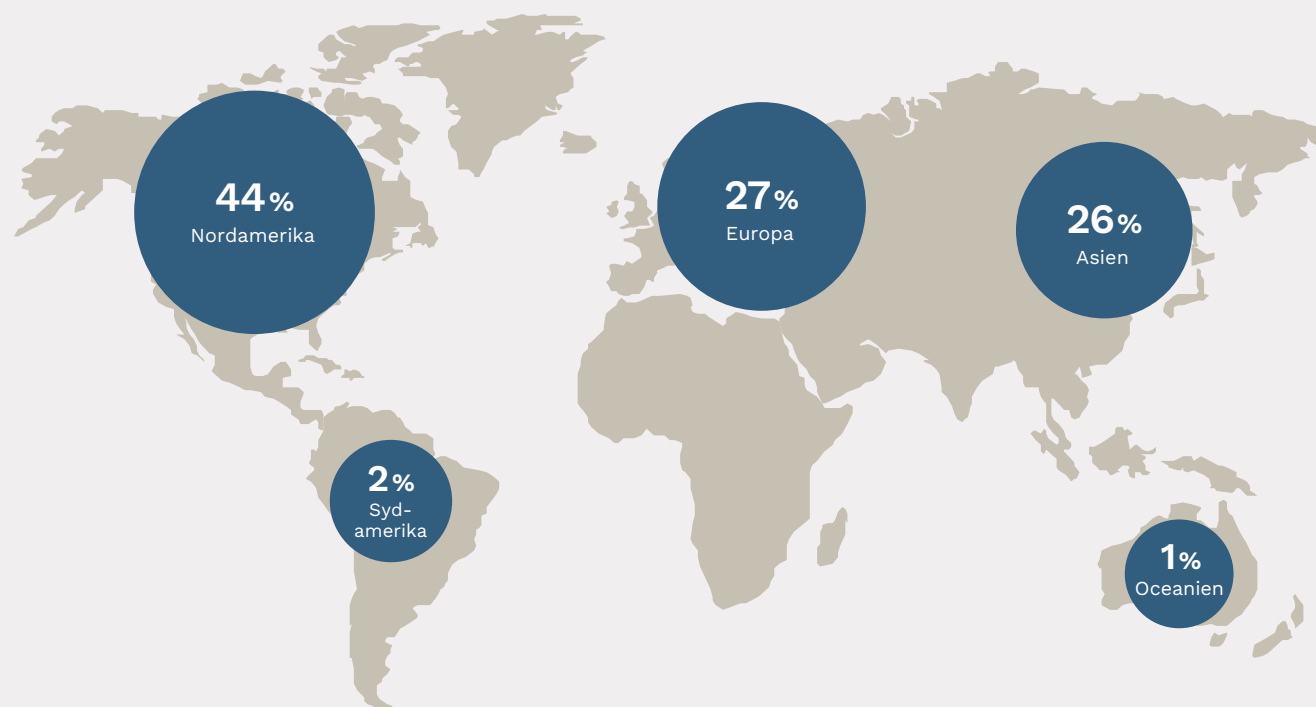
Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Global ansats inom komplexa hållbarhetsutmaningar

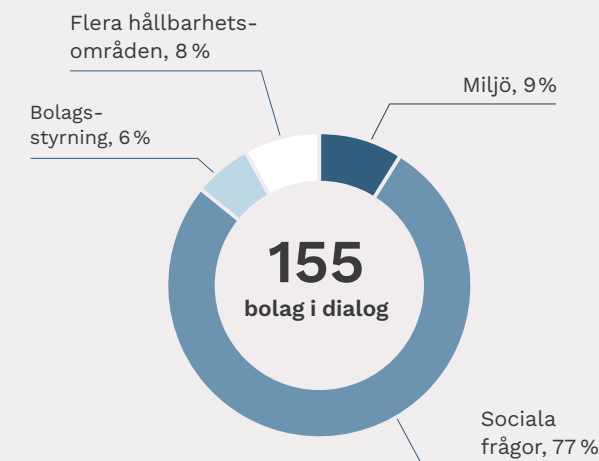
Bolag som Etikrådet fört dialog med under 2025, per region där de är noterade

I Etikrådets arbete förs dialog med bolag världen över, totalt 155 under 2025. Även om många av bolagen är noterade i Nordamerika (framför allt i USA) och Europa är deras verksamheter och värdekedjor globala, och deras produkter och tjänster konsumeras världen över.

Inom det reaktiva arbetet handlar strax under hälften av dialogerna om incidenter på utvecklingsmarknader, även om bolagen själva ofta är noterade på utvecklade marknader. Dialogerna behandlar ofta ett visst hållbarhetsområde, såsom miljö, sociala frågor eller frågor om bolagsstyrning. Vissa

Bolag som Etikrådet för dialog med, per hållbarhetsområde som dialogen berör

dialoger omfattar flera hållbarhetsområden. En klar majoritet av bolagsdialogerna handlar om sociala frågor. Det rör sig inte minst om bolag med koppling till konfliktområden, men även till barnarbete samt frågor rörande digitala plattformar och mänskliga rättigheter.

Innehåll

2025 i korthet

→ Om Etikrådet

- Ordförande och chefen för AP-fondernas etikråd har ordet
- Det här är Etikrådet
- Ramverk som vägleder Etikrådet
- Etikrådets påverkansarbete
- Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Tillsammans påverkar vi bolag till hållbart värdeskapande

AP-fondernas etikråd är ett samarbete mellan Första¹, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna. Tillsammans påverkar vi bolag världen över till ett ansvarsfullt agerande i frågor som har stor betydelse för människor, miljö och samhälle och som skapar värde i bolagen. Det är så Etikrådet bidrar till en hållbar utveckling och till trygga pensioner för dagens och morgondagens pensionärer.

¹⁾ Första AP-fondens verksamhet upphörde vid utgången av 2025 enligt riksdagsbeslut, och dess tillgångar fördelades lika mellan Tredje och Fjärde AP-fonderna. Detta beslut påverkar inte Etikrådets uppdrag, inriktning eller resurser.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

- Ordförande och chefen för AP-fondernas etikråd har ordet
- Det här är Etikrådet
- Ramverk som vägleder Etikrådet
- Etikrådets påverkansarbete
- Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

2025 – ett år av aktiv ägarstyrning i en turbulent tid

Året 2025 har präglats av en fortsatt polarisering i stora, viktiga frågor och ett ökande konfliktläge i världen. Det innebär både utmaningar inom enskilda hållbarhetsfrågor och för investerares möjlighet att påverka, i synnerhet bolag på den amerikanska marknaden. I denna komplexa omvärld står AP-fonderna fast vid sina ambitioner att agera ansvarsfullt och långsiktigt. Det kräver både fördjupad förståelse, dialog och samarbete. Vi väljer att möta dessa utmaningar genom gemensamt arbete, grundlig analys och genom att enas kring lösningar och åtgärder. Etikrådet är en viktig och resurseffektiv del i AP-fondernas hållbarhetsarbete.

Grunden i Etikrådets uppdrag handlar om att identifiera och agera på signaler om kränkningar utifrån internationella konventioner och ramverk som Sverige ställer sig bakom. Etikrådet har under året följt upp signaler i den regelbundna genomlysningen av AP-fondernas portföljer.

En betydande del av årets arbete har handlat om att fördjupa analysen av konfliktrelaterade risker. Etikrådet har också uppdaterat AP-fondernas gemensamma ställningstagande avseende förväntningar på bolag med kopplingar till konfliktområden och högriskområden och har granskat ett stort antal rapporter och bolag. Genom ett systematiskt arbetssätt har vi kunnat rikta fokus mot de områden där insatser har bedömts som mest relevant och angeläget. Därigenom har Etikrådet kunnat bistå AP-fonderna med både prioriteringar, bedömningar och dialoger.

Samtidigt har vi fortsatt att driva på i flera av våra proaktiva fokusområden. Exempelvis har arbetet med Mining 2030 resulterat i konkreta rekommendationer till investerare som vill verka för en ansvarsfull gruvindustri. Arbetet inom initiativet Big Tech and Human Rights har också fortsatt framåt, samtidigt som frågorna fortsätter att öka i

komplexitet, inte minst i och med utvecklingen inom AI.

Etikrådets arbete kräver uthållighet, kunskap och samverkan för att bidra till verklig förändring över tid – en insikt som också genomsyrar dialogarbetet, val av projekt och samarbetspartners. Vi vill arbeta för positiv förändring genom både bransch- och bolagsförflyttningar.

År 2025 präglades också av förändringar för AP-fonderna i och med Riksdagens beslut att avveckla Första och Sjätte AP-fonderna. Det har inneburit betydande insatser på respektive fond, men har inte påverkat Etikrådets uppdrag, inriktning eller resurser. Vårt arbete fortsätter oförändrat och med samma fokus på samverkan, effektivitet och påverkan.

Fredric Nyström

Chef hållbarhet och ägarstyrning och Ordförande AP-fondernas etikråd 2025

Jenny Gustafsson

Chef AP-fondernas etikråd

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Ordförande och chefen för
AP-fondernas etikråd har ordet

→ Det här är Etikrådet

Ramverk som vägleder Etikrådet

Etikrådets påverkansarbete

Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

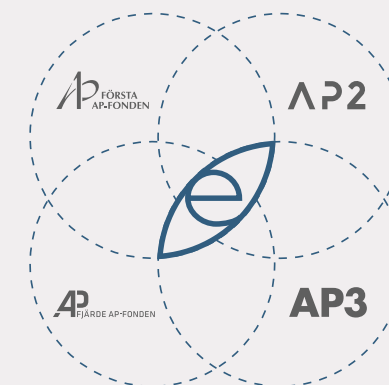
Etikrådets styrning och historia

Det här är Etikrådet

Etikrådet startades 2007 av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna för att i gemensam dialog påverka utländska portföljbolag till ansvarsfullt agerande inom miljö, sociala frågor och bolagsstyrning. Samverkan i Etikrådet ger AP-fonderna möjlighet att resurseffektivt och med mer tyngd hantera hållbarhetsrisker och skapa trygga pensioner.

Jenny Gustafsson, Chef AP-fondernas etikråd, Anna Warberg, Hållbarhetsspecialist och Alexander Elving, Hållbarhetsspecialist.

AP-fonderna är buffertfonder i det allmänna pensionssystemet och uppdraget från riksdagen är att förvalta fondmedlen på ett fördömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ett ansvarsfullt ägande. AP-fonderna ska också främja en hållbar utveckling utan att göra avkall på målet om god avkastning.

Etikrådets uppdrag är att påverka bolag till en positiv utveckling inom hållbarhet och att stötta AP-fonderna i komplexa hållbarhetsfrågor. Det omfattar frågor som är viktiga för människor, miljö och samhälle och som skapar värde i bolagen. Etikrådet arbetar med bolag som kränker internationella konventioner som Sverige har ställt sig bakom. Vi arbetar också förebyggande med prioriterade hållbarhetsfrågor. Etikrådet samarbetar ofta interna-

tionellt med andra investerare och organisationer. Vi påverkar bolag och branscher genom dialog, tydliga förväntningar och samverkan.

Etikrådet fäster stor vikt vid att förstå frågorna och bolagens förutsättningar, för att formulera förväntningar, driva på och utforska nya lösningar. Vi tror på dialogen som det viktigaste verktyget för positiv förändring.

Idag är Etikrådet etablerat internationellt som AP-fondernas samverkansorgan för att påverka bolag till positiv förändring inom hållbarhet. På så sätt utgör Etikrådet en väsentlig del av AP-fondernas hållbarhetsarbete och uppdrag om ansvarsfullt ägande.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Ordförande och chefen för
AP-fondernas etikråd har ordet
Det här är Etikrådet

→ Ramverk som vägleder Etikrådet

Etikrådets påverkansarbete
Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Ramverk som vägleder Etikrådets arbete

Etikrådets arbete med att agera för och ställa krav på positiva förändringar inom hållbarhet hos utländska bolag – enskilda eller som bransch – utgår från AP-fondernas gemensamma värdegrund. Etikrådet arbetar med utgångspunkt i AP-fondslagen, internationella konventioner och etablerade ramverk för ansvarsfullt företagande, som sammantaget fungerar som en kompass för arbetet.

AP-fondslagen

AP-fondernas arbete styrs av AP-fondslagen, som reglerar hur AP-fonderna ska förvalta buffertkapitalet för det svenska statliga pensionssystemet. Lagen säger bland annat att AP-fonderna ska förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Etikrådet grundades av AP-fonderna 2007 som ett samarbete för att gemensamt arbeta med frågor som rör utländska noterade bolag och komplexa hållbarhetsutmaningar.

Internationella konventioner

Etikrådets arbete utgår från internationella konventioner och överenskommelser som Sverige har undertecknat och stödjer, och som bland annat rör mänskliga rättigheter, miljö och särskilt inhumana vapen. Exempel på sådana är:

- Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR)
- Internationella konventionen om civila och politiska rättigheter (ICCPR)
- Konventionen mot korruption (UNCAC)
- Konventionen om förbud eller begränsningar av användandet av vissa konventionella vapen (UNCCW)
- Internationella arbetsorganisationens (ILO) kärnkonventioner om grundläggande mänskliga rättigheter i arbetslivet
- FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC).

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

- Ordförande och chefen för AP-fondernas etikråd har ordet
- Det här är Etikrådet
- Ramverk som vägleder Etikrådet
- Etikrådets påverkansarbete
- Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Ramverk för ansvarfullt företagande

Etikrådets förväntningar på bolag grundas på ett antal etablerade ramverk och riktlinjer för ansvarfullt företagande. Ett sådant är FN:s Global Compact, som består av tio principer för bolag utifrån FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter på arbetsplatsen, Rio-deklarationen om miljö och utveckling samt FN:s konvention mot korruption.

Ett annat viktigt ramverk är FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP), gällande hur bolag bör hantera risker för kränkningar av mänskliga rättigheter inom sin egen verksamhet, via affärsrelationer eller kopplingar genom exempelvis värdekedjor. Principerna fastställer även hur bolag bör tillse att de som påverkas negativt kan gottgöras.

Även OECD har tagit fram Riktlinjer för multinationella företag om ansvarfullt företagande samt verktyg för processer och system, som bolag kan anta i sitt arbete med ansvarsfullhet och tillbörlig aktsamhet. Riktlinjerna är rekommendationer från regeringar till multinationella bolag, vilka stöds av ett nätverk med nationella kontaktpunkter som bland annat hanterar klagomål mot bolag.

FN:s Global Compact – 10 principer för företag

● Mänskliga rättigheter

1. Stödja och respektera internationella mänskliga rättigheter inom sfären för företagens inflytande
2. Försäkra att deras egna företag inte är inblandade i kränkningar av mänskliga rättigheter

● Arbetsrätt

3. Upprätthålla föreningsfrihet och erkänna rätten till kollektiva förhandlingar
4. Eliminera alla former av tvångsarbete
5. Avskaffa barnarbete
6. Avskaffa diskriminering vad gäller rekrytering och arbetsuppgifter

● Miljö

7. Stödja försiktighetsprincipen vad gäller miljörisker
8. Ta initiativ för att stärka ett större miljömedvetande
9. Uppmuntra utveckling av miljövänlig teknik

● Antikorruption

10. Motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och mutor

Etikrådet främjar de globala hållbarhetsmålen

De globala hållbarhetsmålen, som ofta kallas Agenda 2030, antogs 2015 av FN:s 193 medlemsländer och utgör ett globalt ramverk för att adressera världens mest angelägna hållbarhetsutmaningar. För att nå de globala hållbarhetsmålen krävs åtaganden inte bara från regeringar och bolag utan också från investerare.

Som globala investerare har AP-fonderna möjlighet att på olika sätt främja de globala hållbarhetsmålen genom sitt ägararbete och genom sina investeringar. Etikrådet strävar efter en positiv utveckling mot de globala målen både genom det reaktiva och det proaktiva arbetet. Det reaktiva arbetet utgår från identifierade kränkningar i AP-fondernas portföljer och allvarlighetsgraden i dessa. I det proaktiva arbetet verkar Etikrådet för en hållbar utveckling genom att adressera komplexa hållbarhetsutmaningar och relevanta systemrisker.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Ordförande och chefen för
AP-fondernas etikråd har ordet

Det här är Etikrådet

→ Ramverk som vägleder Etikrådet

Etikrådets påverkansarbete

Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Ställningstaganden

Etikrådet i samverkan med AP-fonderna tar vid behov fram övergripande ställningstaganden för att tydliggöra AP-fondernas ståndpunkt i vissa hållbarhetsfrågor. De gemensamma ställningstagandena rör komplexa hållbarhetsområden och utgår från de ramverk som vägleder AP-fondernas och Etikrådets arbete. Genom att publicera de gemensamma ställningstagandena vill AP-fonderna förtydliga sin syn och sina förväntningar på bolag inom specifika hållbarhetsfrågor.

AP-fondernas gemensamma ställningstaganden berör:

- Konflikttrabbade områden och högriskområden
- Kommersiell spelverksamhet
- Kontroversiella vapen
- Narkotiska preparat
- Skatt
- Tobak.

[Läs mer om ställningstaganden på Etikrådets webbplats »](#)

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Ordförande och chefen för

AP-fondernas etikråd har ordet

Det här är Etikrådet

Ramverk som vägleder Etikrådet

→ Etikrådets påverkansarbete

Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Etikrådets påverkansarbete

Etikrådet stärker AP-fonderna som föredömliga förvaltare och ansvarstagande ägare, genom att arbeta för att bolag förbättrar sin hantering av hållbarhet i hela värdekedjan. Arbetet bedrivs både proaktivt och reaktivt.

● Proaktivt arbete

Etikrådets proaktiva arbete adresserar komplexa hållbarhetsutmaningar och systemrisker i syfte att skapa positiv förändring. Genom att arbeta med prioriterade fokusområden kan Etikrådet fördjupa sig och uppmuntra till positiv utveckling på bolags-, bransch- och systemnivå. Prioritering och val av fokusområden utgår från en omvärldsanalys, där bland annat risken för potentiell negativ påverkan på människor och miljö, AP-fondernas finansiella exponering samt bedömda möjligheter för Etikrådet att göra positiv skillnad spelar in.

[Läs mer på sidan 12 »](#)

● Reaktivt arbete

Etikrådets reaktiva arbete syftar till att identifiera, analysera och agera på signaler om allvarliga kränkningar i AP-fondernas portföljer. Målet med de reaktiva dialogerna är att bolagen vidtar åtgärder och förhindrar att liknande incidenter inträffar igen. Etikrådet kan rekommendera AP-fonderna att exkludera bolag, där rimliga förbättringar inte sker eller där möjligheten att påverka bedöms som begränsad.

[Läs mer på sidan 27 »](#)

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Ordförande och chefen för AP-fondernas etikråd har ordet

Det här är Etikrådet

Ramverk som vägleder Etikrådet

Etikrådets påverkansarbete

→ Dialog som främsta påverkansverktyg

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Dialog som främsta påverkansverktyg

Etikrådet använder dialog som främsta verktyg för att påverka bolag till förbättrad hantering av hållbarhetsfrågor. Förändring tar tid och bolagsdialogerna förs ofta under flera år. Etikrådet följer löpande upp och utvärderar de mål som har satts.

Vad är en dialog?

En bolagsdialog inleds när det upprättas en kontakt med bolaget kring en viss fråga. I dialogen sker diskussion med bolaget om dess utmaningar, och om Etikrådets förväntningar och krav på förbättringar inom aktuella hållbarhetsområden. Bolagsdialogerna utgår från tydliga mål som exempelvis förbättrad styrning av bolagets verksamhet genom policyer, dessas implementering och att bolaget rapporterar transparent. Målen för dialogerna och dialogstrategin följs löpande upp och utvärderas. Kontakt sker via mejl, telefon, videomöten eller besök på plats.

Vilka deltar i en dialog?

Etikrådet kan delta i dialogerna direkt eller via en tjänsteleverantör. Etikrådet samarbetar ofta med andra investerare för att öka möjligheten att påverka. Dialogen inleds genom bolagets investerarkontakt eller genom direktkontakt med bolagets hållbarhetsansvariga samt med andra relevanta intressenter. Beroende på om problemen är bolagsspecifika eller gemensamma för en hel bransch, drivs dialogerna bolagsspecifikt eller med flera bolag samtidigt inom den specifika branschen. I vissa fall kan även olika aktörer i värdekedjan behöva samlas för att gemensamt adressera problemet.

Framgångsfaktorer

Etikrådets arbete utgår från vetenskapligt förankrade metoder.

● God kunskap

God kunskap om ett hållbarhetsområde underlättar en framgångsrik dialog och påverkansarbetet. Det är också viktigt att vara påläst om bolagets arbete på området samt dess förutsättningar och utmaningar.

● Förtroende

Om Etikrådet kan skapa ett konstruktivt klimat för dialogen, ökar möjligheten att lyckas få bolaget att genomföra positiva förändringar. En dialog med ett bolag förs i förtroende och det är därför inte alltid möjligt att rapportera om den offentligt. Etikrådet arbetar för ökad öppenhet och redovisar transparent sitt arbete i största möjliga mån.

● Samverkan

För att mer effektivt kunna påverka bolag till förändring kan Etikrådet samarbeta med andra investerare, ofta internationellt, och därigenom skapa en hävstångseffekt för att åstadkomma förändring.

● Anpassat arbetssätt

Etikrådet kan välja olika sätt att bedriva dialog, anpassat efter situation, sakfråga och dialogens framsteg.

● Utbyte av erfarenheter

Inget bolag vill vara sämst och att arbeta med flera bolag i en bransch samtidigt är ofta en framgångsstrategi. Etikrådet kan också stötta erfarenhetsutbyten mellan bolag i olika branscher som står inför liknande utmaningar.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

→ Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

○ Proaktivt arbete

Positiv förändring i komplexa hållbarhetsutmaningar

Etikrådets proaktiva påverkansarbete adresserar komplexa hållbarhetsutmaningar och systemrisker i syfte att skapa positiv förändring. Genom att arbeta med fokusområden kan Etikrådet fördjupa sig och uppmuntra till positiv utveckling på bolags-, bransch- och systemnivå.

13

Om det proaktiva arbetet

15

Antimikrobiell resistens

17

Barnarbete och tvångsarbete

19

Klimatomställning

22

Techbolag och mänskliga rättigheter

24

Vatten

Proaktivt arbete

Process för Etikrådets proaktiva arbete

Etikrådets proaktiva arbete är långsiktigt och utgår från ett antal beslutade fokusområden som sträcker sig över flera år. En systematisk process ger stöd för prioritering, val av projekt och löpande utvärdering.

Många hållbarhetsutmaningar är komplexa, dynamiska och omfattande. Bransch- och systemövergripande utmaningar kan sällan lösas av ett enskilt bolag eller en enskild investerare. Olika intressenter behöver agera tillsammans för att begränsa negativa effekter och främja en mer hållbar utveckling.

Samtidigt har enskilda bolag ett ansvar att förstå, hantera risker och agera utifrån sin roll i värdekedjan.

AP-fonderna och Etikrådet har en process för att identifiera relevanta riskområden, och prioritera samt utvärdera det proaktiva arbetet, och möjligheten till positiv påverkan.

Etikrådet kan vid behov, utifrån den löpande omvärldsanalysen, agera utanför fokusområdena.

Omvärldsanalys

- Löpande bevakning och identifiering av riskområden inom miljö, sociala frågor och bolagsstyrning.
- Väsentlighetsanalys utifrån principen om dubbel väsentlighet: hur bolagen i AP-fondernas portföljer påverkas av riskerna, och hur bolagen och deras värdekedjor kan påverka omvärlden.

Fokusområden

- Val av fokusområde baseras på omvärldsanalysen och prioritering av AP-fonderna och Etikrådet.
- Fokusområdena ska komplettera och/eller förstärka AP-fondernas eget hållbarhetsarbete.
- I urvalsprocessen bedöms även AP-fondernas och Etikrådets möjlighet att påverka.

Projekt

- Vissa projekt fokuseras på bolagsdialog, andra på arbete med olika intressenter och branschövergripande aktiviteter utifrån ett systemperspektiv.
- Val av projekt tar hänsyn till AP-fondernas och Etikrådets möjligheter att påverka till positiv utveckling.
- Projekt initieras med analys, definition av mål och en plan för uppföljning av utveckling och resultat.

Proaktivt arbete

Etikrådets fem fokusområden

Etikrådet och AP-fonderna valde 2023 ut fem fokusområden som adresserar komplexa hållbarhetsutmaningar och systemrisk som påverkar både AP-fondernas investeringar och samhället. Vissa projekt hade påbörjats innan fokusområdena fastställdes. Under 2025 har Etikrådet deltagit i nio projekt.

Antimikrobiell resistens (AMR)

Antimikrobiell resistens (AMR) uppstår när bakterier, virus, svampar och parasiter inte längre svarar på läkemedel, vilket gör infektioner mer svårbehandlade och ökar risken för sjukdomsspridning, allvarlig sjukdom och dödsfall. Främsta bidragande orsak till att AMR utvecklas är över- och felanvändning av antibiotika i intensiv industriell djurproduktion. AMR är en global systemrisk för både folkhälsan och ekonomin.

[Läs mer här »](#)

Pågående projekt 2025

- Investor Action on AMR
- FAIRR Animal Pharmaceuticals
- FAIRR Restaurant Antibiotics

Barnarbete och tvångsarbete

Barnarbete och tvångsarbete förekommer över hela världen, men är särskilt vanligt inom vissa branscher och regioner. Bolag kan vara exponerade i sin direkta verksamhet eller genom sina leverantörskedjor. Etikrådet har hittills prioriterat branscher som textilindustrin, byggindustrin och dagligvaror. Att identifiera, förhindra och begränsa negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna är en grundläggande princip för ansvarsfullt företagande.

[Läs mer här »](#)

Pågående projekt 2025

- Uppföljning av barnarbete inom kakaoidustrin (nytt 2025)

Klimatomställning

Klimatförändringarna utgör en allvarlig systemrisk som kan ha betydande påverkan på AP-fondernas tillgångar och negativ inverkan på nuvarande och framtida generationers levnadsvillkor. Etikrådet prioriterar sitt arbete för att insatserna ska få bästa möjliga effekt, med fokus på omställningen av utsläppstunga branscher samt kritiska metaller och mineraler som behövs i klimatomställningen. Arbetet ska också komplettera och förstärka AP-fondernas respektive klimatstrategier.

[Läs mer här »](#)

Pågående projekt 2025

- Steel Value Chain Engagement
- Global Investor Commission on Mining 2030

Techbolag och mänskliga rättigheter

Onlineplattformar och de stora techbolagen spelar en allt viktigare roll i samhället. Detta innebär många möjligheter men också flera utmaningar som rör mänskliga rättigheter, bland annat inom komplexa frågor som integritet och yttrandefrihet, effekter på demokratiska system, förstärkning av extremism och påverkan på utsatta grupper. I många fall kan den här typen av risker förstärkas av de berörda bolagens affärsmodeller och bolagskultur.

[Läs mer här »](#)

Pågående projekt 2025

- Big Tech & Human Rights

Vatten

Vatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd är avgörande för allt från hälsa och sanitet till livsmedels- och kraftproduktion samt många andra industriprocesser. Vatten är också nära kopplat till andra globala utmaningar och risker, däribland klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och ofrivillig migration. Vattenbrist är därför en angelägen global utmaning, med betydande konsekvenser för bolag och investerare.

[Läs mer här »](#)

Pågående projekt 2025

- Investor Initiative on Hazardous Chemicals
- Valuing Water Finance Initiative

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

→ Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Fokusområde

Antimikrobiell resistens

Antimikrobiell resistens (AMR) är en systemrisk för såväl samhälle som världsekonomin. Om effektiva motåtgärder inte vidtas, uppskattas den globala årliga BNP-förlusten fram till 2050 kunna uppgå till närmare -4 procent, och uppemot tio miljoner människor riskerar att dö per år på grund av AMR, enligt Världsbanken. Världshälsoorganisationen har identifierat AMR som ett av de största globala hoten mot folkhälsan.

Antimikrobiell resistens (AMR) uppstår när bakterier, virus, svampar och parasiter överlever trots att de exponeras för läkemedel, vilket gör infektioner mer svårbehandlade och ökar risken för sjukdomsspridning, allvarlig sjukdom och dödsfall. Främsta bidragande orsak till att AMR utvecklas är över- och felanvändning av antibiotika i intensiv industriell djuruppfödning.

Fungerande antibiotika är en nödvändig beståndsdel i ett effektivt hälsosystem. För långsiktiga investerare som AP-fonderna bedöms därför AMR vara en prioriterad systemrisk och det är viktigt att effektiva motåtgärder vidtas. AMR-relaterade risker kan utgöra ett allvarligt hot mot människor, samhälle, specifika branscher (däribland matproduktion och hälsovård) samt ekonomisk tillväxt och därmed AP-fondernas investeringar.

Att hejda AMR är en komplex och omfattande utmaning, och därför anser Etikrådet att samarbeten mellan olika aktörer är nyckeln för att effektivt kunna motverka AMR.

Etikrådets prioriteringar

Inom fokusområdet Antimikrobiell resistens prioriterar Etikrådet huvudsakligen två inriktningar. Etikrådet verkar för att öka medvetenheten hos investerare och andra intressenter om varför AMR är en väsentlig risk för folkhälsa, samhälle och ekonomi, och därmed AP-fondernas portföljer. Etikrådet arbetar också med att påverka systemviktiga bolag inom framför allt djurläkemedels- respektive snabbmatsbranschen, där fonderna har innehav, till en ansvarsfull användning av antibiotika. Anledningen till att Etikrådet prioriterar djurhållning är att antibiotika används i tillväxtfrämjande

syfte och för att förebygga att djur blir sjuka, vilket har resulterat i att intensiv industriell djuruppfödning står för mer än 70 procent av antibiotikaanvändningen globalt. Överanvändning av antibiotika i intensiv industriell djuruppfödning bedöms därför vara den enskilt största bidragande orsaken till AMR. Efterfrågan på kött, mejeriprodukter och fisk förväntas öka i takt med den globala befolkningsökningen, vilket gör behovet av en ansvarsfull användning av antibiotika än mer relevant för att begränsa risken för utbredd AMR.

Utveckling inom fokusområdet

2023

Etikrådet går med i initiativet FAIRR (Farm Animal Investment Risk and Return) och deltar i inledande samtal med bolag och experter.

2024

Etikrådet går under våren med i projektet Investor Action on AMR, skriver under ett ställningstagande inför FN:s högnivåmöte om AMR, och deltar i MSCI Sustainability Institute's investerarguide.

2025

Etikrådet skriver bland annat under World Economic Forum:s The Davos Compact on AMR med syfte att uppmärksamma riskerna med AMR. Dialogarbetet fortsätter.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

→ Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Projekt: FAIRR Animal Pharmaceuticals

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Ansvarsfull produktion och användning av antibiotika

Antal bolag: 7

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Drygt 70 procent av volymen av antimikrobiella läkemedel globalt används på djur inom värdekedjan för livsmedel. Överanvändning i tillväxt- och förebyggande syfte av dessa kritiska läkemedel bidrar till AMR, vilket är varför Etikrådet riktar in sig på denna bransch och bolag som bedöms vara systemviktiga.

Mål för projektet

Målet för projektet är att bolagen ska öka transparensen och tydligheten för hur AMR-risker hanteras i bland annat försäljning och marknadsföring, och begränsa användningen av medicinskt viktiga antibiotika i intensiv industriell djuruppfödning i tillväxt- och sjukdomsförebyggande syfte.

Resultat

Den senaste utvärderingen av bolagen visar att ytterligare åtgärder är nödvändiga för att påverka bolagen att redovisa relevanta risker och hur de hanterar dem.

Nästa steg

Under 2026 fortsätter utvärderingarna av bolagen som omfattas av projektet.

[Läs mer om FAIRR Animal Pharmaceuticals här »](#)

Projekt: FAIRR Restaurant Antibiotics

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Ansvarsfull användning av antibiotika

Antal bolag: 12

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Snabbmatsbranschen har, i egenskap av stor inköpare av animaliskt protein, en viktig roll att spela för att adressera riskerna med AMR i sina värdekedjor. Som en viktig del av kedjan för användningen av antibiotika, behöver branschen verka för att proteinerna de köper har producerats på ett ansvarsfullt sätt.

Mål för projektet

Målet för projektet är att bolagen ska öka transparensen och tydligheten om hur AMR-risker hanteras i deras värdekedjor, bland annat genom utveckling av policyer som täcker alla nyckelproteiner och ligger i linje med WHO:s riktlinjer, tillsammans med relevanta målsättningar och uppföljning.

Resultat

Den senaste utvärderingen av bolagen visar att ytterligare åtgärder är nödvändiga för att påverka bolagen att redovisa relevanta risker och hur de hanterar dem.

Nästa steg

Under 2026 fortsätter utvärderingarna av bolagen som omfattas av projektet.

[Läs mer om FAIRR Restaurant Antibiotics här »](#)

Projekt: Investor Action on AMR (IAAMR)

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Ansvarsfull produktion och användning av antibiotika

Antal bolag: N/A

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

AMR får, i förhållande till riskerna det medför, lägre uppmärksamhet än andra väsentliga hållbarhetsrisker, vilket är en av anledningarna till att Etikrådet engagerar sig i frågan.

Etikrådet är sedan våren 2024 medlem i Investor Action on AMR (IAAMR), ett globalt investerarnätverk som verkar för att öka medvetenheten om riskerna med AMR. Initiativet stöds av drygt 20 institutionella investerare med cirka 14 000 miljarder USD under förvaltning.

Syftet med IAAMR är att använda investerarens inflytande för att uppmärksamma och hantera riskerna med AMR, och utbyta erfarenheter av AMR-relaterade risker utifrån ett investerarperspektiv.

Inom projektet samarbetar Etikrådet med andra investerare, och drar nytta av experter från bland andra FAIRR som koordinerar projektet tillsammans med Access to Medicine Foundation.

Mål för projektet

Målet med projektet och Etikrådets deltagande är att bidra till ökad medvetenhet om

det växande hotet med AMR och att AMR i större utsträckning integreras i riskhantering och beslutsfattande i investerarsammanhang, på policynivå, och i dialog med bolag.

Resultat

Under våren 2025 skrev Etikrådet under World Economic Forum:s The Davos Compact on AMR, med syfte att uppmärksamma riskerna med AMR.

Bakgrunden är att Etikrådet under 2024 gav sitt stöd till ett offentligt ställningstagande inför högnivåmötet om AMR i FN. Ställningstagandet signalerade Etikrådets förväntningar avseende exempelvis vetenskapligt baserade vägledningar och målsättningar. Deklarationen som antogs av FN innehåller flera steg i rätt riktning, bland annat upprättandet av en oberoende panel för att bistå beslutsfattare med vetenskapligt baserade underlag samt vissa kvantitativa målsättningar avseende effekterna av AMR. Den [oberoende panelen](#) upprättas under 2026. Samtidigt konstateras i ställningstagandet att mer behöver göras än vad deklARATIONEN innehåller, såsom att öka medvetenheten om frågan.

The Davos Compact bygger vidare på den politiska deklARATIONEN och riktar in sig på det privata näringslivet samt kapitalägare och pensionsfonder.

Nästa steg

Etikrådet fortsätter att verka för att uppmärksamma relevanta intressenter på vikten av att hantera riskerna med AMR. Det sker framför allt i samverkan med såväl offentliga som privata aktörer.

[Läs mer om Investor Action on AMR här »](#)

[Läs mer om The Davos Compact här »](#)

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

→ Barnarbete och tvångsarbete

Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Fokusområde

Barnarbete och tvångsarbete

Miljontals människor runt om i världen är utsatta för tvångsarbete och/eller barnarbete. Etikrådet har i flera år arbetat med bolagsdialog inom högriskbranscher för att främja systemförändringar som adresserar dess negativa påverkan på såväl individer som samhällsutveckling.

Enligt International Labour Organization (ILO) och UNICEF:s senaste statistik, publicerad i juni 2025, fanns det 137,6 miljoner barn i barnarbete runt om i världen 2024. Förekomsten av barnarbete har minskat sedan 2020 och det är nu 100 miljoner färre barn i barnarbete än år 2000. Samtidigt menar ILO och UNICEF att åtgärderna mot barnarbete behöver accelereras 11 gånger jämfört med dagens takt för att kunna eliminera barnarbete till 2030 i linje med de globala målen.

Antalet människor i tvångsarbete har däremot ökat enligt ILO, från 24,9 miljoner 2016 till 27,6 miljoner 2021. Runt två tredjedelar av allt tvångsarbete förekommer i den privata sektorn, och de ekonomiska vinster som kan härledas till tvångsarbete uppskattas till 236 miljarder USD per år.

Under 2025 har Etikrådet genomfört ett fördjupningsarbete avseende kopplingen till barnarbete och tvångsarbete i globala leverantörskedjor. Barnarbete har länge varit mest vanligt inom jordbrukssektorn. Även om 61 procent av allt barnarbete fortfarande förekommer inom jordbruk, har ande-

len minskat sedan 2020 och istället ökat inom tjänstesektorn och industri. Tvångsarbete förekommer i störst utsträckning inom tjänstesektorn, följt av tillverkning och byggbranschen. I november 2025 uppdaterade ILO sin vägledning om [indikatorer för tvångsarbete](#) och uppmärksammade det särskilt utmanade problemområdet med tvångsarbete som styrs av stater.

Grödor och insatsvaror som framställs med hjälp av barnarbete eller tvångsarbete används vidare i andra värdekedjor och branscher. Intresseorganisationen Walk Free har uppskattat att varor till ett värde av 468 miljarder USD som importerades av G20-länder 2021 kunde kopplas till en risk att ha framställts med hjälp av så kallat nutida slaveri – vilket omfattar bland annat tvångsarbete, trafficking och de värsta formerna av barnarbete. Exempel på kategorier av högriskvaror med högt importvärde är elektronik och kläder.

Elektronik är ett exempel på värdekedjor där riskerna finns i flera led – från utvinningen av kritiska mineraler i högriskländer till tillverkningen av komponenter i regioner med hög

andel migrantarbetare. Riskerna förvärras i takt med en kraftigt ökad efterfrågan som drivs av den gröna omställningen, utveckling av försvarssektorn och ökad digitalisering.

Etikrådets prioriteringar framåt

Kopplingen till barnarbete och tvångsarbete i globala värdekedjor är en komplex fråga som Etikrådet fortsätter att utforska för att prioritera relevanta aktiviteter. Under 2025 har Etikrådet valt att följa upp ett tidigare projekt med inriktning på barnarbete inom leverantörskedjan för kakao. Läs mer om det arbetet på sidan 18.

Utveckling inom fokusområdet

2023

Andra året av projektet inriktat på tvångsarbete inom bygg- och textilindustrier.

2024

Projektet inriktat på tvångsarbete inom bygg- och textilindustrier avslutas. Översyn av inriktningen inom fokusområdet påbörjas.

2025

Etikrådet genomför ett fördjupningsarbete om kopplingen till barnarbete och tvångsarbete i globala leverantörskedjor. Uppföljning med bolag inom kakaoindustrin.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

→ Barnarbete och tvångsarbete

Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Intervju:

Anna Warberg om barnarbete inom kakaointustrin

Etikrådets arbete inom fokusområdet Barnarbete och tvångsarbete är inriktat på branscher där riskerna är särskilt höga, framför allt i leverantörsledet. Anna Warberg, Hållbarhetspecialist, berättar om Etikrådets uppföljning av risker för barnarbete inom kakaointustrin.

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Barnarbete i leverantörskedjan

Antal bolag: 7

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Varför har Etikrådet valt att arbeta med frågan om barnarbete inom kakaointustrin?

Förekomsten av barnarbete inom kakaointustrin har uppmärksamats i många år. I Elfenbenskusten och Ghana – som är världens ledande kakaoproducenter och tillhandahåller runt 60 procent av den globala kakaoproduktionen – uppskattas att 1,5 miljoner barn arbetar inom kakaons leverantörskedja.

Kakao odlas huvudsakligen i familj jordbruk och hanteras sedan i en komplex leverantörskedja. I småskaliga kakaojordbruk är barnarbete, på bekostnad av möjlighet till skolgång, fortfarande vanligt och ofta nödvändigt för

familjernas ekonomi. Det uppskattas att barnarbete förekommer inom 41 respektive 55 procent av alla hushåll som arbetar inom kakaoproduktionen i Elfenbenskusten och Ghana. Runt 40 procent av dessa barn bedöms utföra farligt arbete med hantering av vassa verktyg, eldning, exponering mot kemikalier och tungt bärande.

”Barnarbete är en väsentlig risk för kakao- och chokladbolag”

Många mellanhänder i produktionsledet resulterar i en låg vinstandel för kakaobönder. Idag är det svårt att försörja sig på kakaoodling och fattigdomen är utbredd bland kakaobönder, vilket bidragit till att den yngre generationen ofta inte ser någon framtid inom kakaoproduktion utan istället flyttar till städerna. För att kakaointustrin ska kunna säkerställa en hållbar produktion av kakao, attrahera och behålla rätt arbetskraft samt garantera en stabil tillgång på kakao, måste den se till att

odlingen lönar sig och att det är möjligt för bönder att tjäna sitt uppehälle.

Varför har Etikrådet valt att följa upp arbetet under 2025?

Etikrådet har tidigare deltagit i ett projekt som bestod av dialog med sju stora kakao- och chokladbolag. Dialogerna hade fokus på tre områden: övervaknings- och åtgärdssystem mot barnarbete (Child Labour Monitoring and Remediation Systems, CLMRS), tillgång till utbildning för barn samt levnadsinkomster för kakaobönder. Målet för projektet var att konkreta åtgärder skulle vidtas och att barnarbete i kakaojordbruk skulle minska, för att på sikt inte förekomma alls.

När projektet avslutades 2022 kunde Etikrådet konstatera att bolagen hade förbättrat och utökat implementeringen av CLMRS och att alla bolag som ingick i projektet hade vidtagit åtgärder för att möjliggöra levnadsinkomster för kakaoodlande bönder. Man noterade dock att många djupt rotade utmaningar kvarstår. Därför har Etikrådet valt att under 2025 följa upp arbetet med hjälp av analys från tjänsteleverantören Morningstar Sustainability.

Uppföljningen knyter även an till ett annat initiativ som Etikrådet deltog i under 2023 och

2024, inriktat på risker för barnarbete inom bland annat mat- och dryckesbranschen.

Vilka slutsatser drar Etikrådet av arbetet under 2025?

Uppföljningen visar att bolagen har fortsatt förbättra sin hantering av risker för barnarbete i sina leverantörskedjor, men att det finns förbättringspotential. Etikrådet har återkopplat till bolagen med rekommendationer och uppmuntran om att fortsätta detta viktiga arbete.

Bland annat bör CLMRS-rapporteringen utökas till hela leverantörskedjan, snarare än bara direkta leverantörer, och transparensen kring strategier kopplade till levnadsinkomster för kakaoodlare bör förbättras. Bolagen bör också ta fram planer för att stärka spårbarheten på gård-nivå, bland både direkta och indirekta leverantörer.

Ytterligare ett viktigt utvecklingsområde är att använda sig av all den data som har samlats in genom olika program de senaste åren, för att bygga modeller som kan förutspå risker för barnarbete.

Läs mer om det tidigare projektet och initiativet i [Etikrådets årsrapport 2022 och 2024 »](#)

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

→ Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Fokusområde

Klimatomställning

Klimatförändringarna bedöms utgöra en allvarlig systemrisk som kan ha betydande påverkan på AP-fondernas tillgångar och negativ inverkan på nuvarande och framtida generationers levnadsvillkor. Etikrådet och AP-fonderna arbetar för en hållbar omställning i linje med Parisavtalet.

Klimatomställningen är systemkritisk och för långsiktiga investerare som AP-fonderna är det viktigt att de bolag man äger hanterar klimatrelaterade risker, begränsar sin negativa klimatpåverkan och bidrar till målen i Parisavtalet. Omfattningen av klimatomställningen innebär att Etikrådet behöver prioritera och fokusera sitt arbete. Etikrådet gör därför en samlad bedömning av hur och vart det ska rikta sina insatser för att få bästa möjliga effekt. Etikrådets arbete syftar också till att komplettera och förstärka det klimatrelaterade arbete som bedrivs på respektive AP-fond.

Etikrådets prioriteringar

Utifrån den utgångspunkten prioriterar Etikrådet två områden: omställningen av utsläppstunga branscher, specifikt stålproduktion, och gruvsektorns hantering av hållbarhetsutmaningar utifrån ett ökat behov av utvinning av kritiska mineraler och metaller för att möjliggöra klimatomställningen.

Etikrådet arbetar med dessa områden i samarbete med andra kapitalmarknadsaktörer inom två olika projekt: Steel Value Chain Engagement respektive Global Investor Commission on Mining 2030.

Omställningen av utsläppstunga industrier är särskilt viktig för att begränsa negativ klimatpåverkan och bidra till målen i Parisavtalet. Samtidigt är det utmanande för enskilda bolag att på egen hand ställa om sin verksamhet, eftersom de också är beroende av andra aktörers beslut och aktiviteter. Ofta krävs innovation och teknologi som fortfarande är under utveckling. Därför finns ett behov att investerare, bolag, leverantörer och kunder i hela värdekedjan samverkar för att identifiera åtgärder för en lyckad omställning.

Gruvindustrin har betydande hållbarhetsrelaterade risker och effekter. Samtidigt är sektorn samhällskritisk och avgörande i omställningen. Allt från elbilsbatterier till förnybar energiproduktion bidrar till en ökad efterfrågan av kritiska

mineraler och metaller. Etikrådet verkar för att gruvindustrin ska möta detta behov på ett hållbart och ansvarsfullt sätt. Tidigare har Etikrådet bland annat engagerat sig för att säkerställa att gruvbolag globalt tar ansvar för sina avfallsdammar, vilket har resulterat i en global standard för gruvdammar.

Utveckling inom fokusområdet

2023

Etikrådet har genom sin medverkan i styrgruppen för Global Investor Commission on Mining 2030 (Mining 2030) varit delaktigt i arbetet som lett fram till projektets etablering.

2024

Etikrådet går med i projektet Steel Value Chain Engagement. Mining 2030 lanserar sex strategiska mål och fastställer en projektplan.

2025

Mining 2030 tillsätter arbetsgrupper och genomför publika konsultationer. En vision för en hållbar gruvbransch med tillhörande rekommendationer för vidare arbete lanseras i São Paulo i november.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

→ Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Projekt: Steel Value Chain Engagement

Bakgrundsfakta

Region: Europa

Ämnen: Omställning i utsläppstunga branscher

Antal bolag: Cirka 40

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Etikrådet deltar i Steel Value Chain Engagement, som koordineras av Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), med syfte att uppmuntra bolag inom stål-intensiva sektorer för att klargöra och redogöra för sin efterfrågan på så kallat grönt stål. Detta för att skicka tydliga signaler till stålbolag att det finns en efterfrågan på grönt stål, och därmed bidra med incitament för omställningen i stålsektorn. Särskild vikt läggs vid att identifiera eventuella hinder för bolag att övergå till att köpa in grönt stål i större utsträckning.

Projektet ingår i fas två i initiativet Climate Action 100+ och riktar sig till ett 40-tal europeiska bolag inom stålintensiva sektorer.

Ståltillverkning producerar mer koldioxidutsläpp än alla andra tunga industrier, och står för cirka 8 procent av de totala utsläppen globalt. Samtidigt är dialog med enskilda bolag i en viss värdekedja ofta otillräckligt, eftersom en omställning i linje med Parisavtalet är beroende av åtgärder av flera bolag i hela värdekedjan samt av andra yttre faktorer.

Ståltillverkare med höga klimatambitioner verkar aktivt för att ställa om produktionen,

men det krävs att hela värdekedjan – leverantörer, kunder, investerare och regeringar – samverkar för att kunna ställa om den globala stålmarknaden.

Mål för projektet

Detta projekt syftar till att tydliggöra efterfrågan på grönt stål. Genom att öka omfattningen av den gröna stålproduktionen kan kostnaden, som i nuläget är högre än för traditionell ståltillverkning, minskas. Målet för projektet är att:

- tydliggöra efterfrågan på grönt stål i syfte att stimulera investeringar i omställningen av stålbranschen.
- bidra till att accelerera utbyggnaden av grön stålproduktion.

Konkret ska detta ske genom att uppmuntra bolag att publikt redovisa i linje med ett ramverk som tidigare producerats av [IIGCC – Steel Purchaser Framework](#). Ramverket innehåller målsättningar för andel grönt stål, och utsläppsintensitet vid inköp av stål.

Resultat

Under 2025 har Etikrådet haft dialog med ett (1) bolag om förutsättningarna för inköp av grönt stål. Det kan bland annat konstateras att grönt stål fortfarande är för dyrt, och efterfrågas inte i tillräckligt hög utsträckning i upphandlingar.

Nästa steg

Under 2026 ska dialogerna med de bolag som ingår i projektet utvärderas, tillsammans med deras målsättningar för grönt stål som andel av deras stålinköp.

[Läs mer om Steel Value Chain Engagement här »](#)

Projekt: Global Investor Commission on Mining 2030

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Ansvarsfull utvinning av kritiska metaller och mineraler som behövs i klimatomställningen

Antal bolag: N/A

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Global Investor Commission on Mining 2030 (Mining 2030) startades under 2022 med syfte att definiera och verka för en vision om en socialt och miljömässigt hållbar gruvsektor, och att tydliggöra finansbranschens roll i att förverkliga denna vision. Etikrådet är representerat i projektets styrgrupp och har varit delaktig i arbetet som lett fram till projektets lansering. Projektet är ett investerarelett samarbete med flera intressenter bland annat från civilsamhälle, akademien, fackföreningar och gruvsektorn.

Gruvindustrin spelar en avgörande roll i klimatomställningen, och för att uppnå Parisavtalets mål kommer mer gruvdrift att behövas. Därför är det viktigt att sektorn bidrar till omställningen på ett hållbart sätt. Långsiktiga investerare har en viktig roll att spela genom att förmedla förväntningar på hur en hållbar gruvdrift bör bedrivas.

Mål för projektet

Projektet har identifierat sju strategiska mål, däribland utvecklingen av samsyn i investerarens förväntningar på gruvbolag som utvinna kritiska mineraler och metaller, i linje

med globala standarder för gruvsektorn. Målen fokuserar även på att säkerställa att bolag som efterfrågar kritiska mineraler och metaller följer samma standarder samt att lagstiftningen ska förstärka förväntningarna. Därtill fokuserar målen på gruvsektorns varaktiga nytta lokalt och nationellt samt på hur orsakerna till konflikter kopplat till gruvdrift kan identifieras och reduceras, och inte minst vad investerare kan göra för att möjliggöra målens uppfyllnad.

Resultat

I november 2025 lanserades en vision och tillhörande rekommendationer utifrån konsultationer med intressenter under året, både i Sydafrika i februari och digitalt under sommaren.

Visionen – en gruvindustri som kan möta den globala efterfrågan på ett ansvarsfullt sätt – och rekommendationerna som presenterats, är ute för konsultation för bredare förankring fram till slutet av februari 2026. Bland rekommendationerna ingår att ta fram harmoniserade investerarförväntningar på gruvbolag respektive på bolag som efterfrågar mineraler och metaller.

Nästa steg

Implementeringsfasen av projektet inleds under 2026.

I slutet av 2025 och början av 2026 pågår konsultation av visionen och rekommendationerna. Därefter ska en slutgiltig vision presenteras, tillsammans med rekommendationer för att uppnå den. Förslag på hur rekommendationerna kan implementeras ska även presenteras.

[Läs mer om The Global Investor Commission on Mining 2030 här »](#)

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

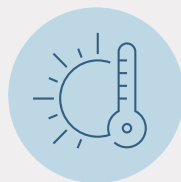
→ Klimatomställning

Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Intervju:

Alexander Elving om Etikrådets arbete med gruvsektorn

Mineraler och metaller är avgörande för vår ekonomi och våra samhällen i och med att de spelar en viktig roll i allt från jordbruk till energi, industri, kommunikation och infrastruktur. Mineraler och metaller har även en särskilt viktig roll i klimatomställningen. Alexander Elving, Hållbarhetsspecialist, berättar om Etikrådets arbete med gruvsektorn.

Varför har Etikrådet valt att arbeta med gruvsektorn?

För att uppnå klimatmålen i Parisavtalet kommer det krävas mer mineraler och metaller. Enligt Internationella Energirådet (IEA) kommer den årliga efterfrågan på så kallade omställningsmineraler tredubblas fram till 2050 (se diagrammet). Dessa mineraler återfinns i många fall på eller i närheten av ursprungsbefolkningars marker, i områden med vattenbrist, känsliga ekosystem eller med svag styrning och tillsyn.

Gruvsektorn kan skapa varaktigt värde för samhällen genom att stärka lokala ekonomier, leverera förbättrad infrastruktur och skapa möjligheter som sträcker sig långt bortom gruvans livslängd. När det inte hantearas ansvarsfullt kan däremot betydande risker uppstå för människor och miljö – och därmed också för bolagens möjligheter att bedriva verksamhet.

Varför är gruvsektorn viktig för AP-fonderna?

AP-fonderna har en stor, framför allt indirekt, exponering mot gruvsektorn globalt. Det finns typiskt sett relativt få gruvbolag i portföljerna men beroendet av sektorn är stort för många

andra sektorer, såsom inom tung industri, energi (inte minst förnybar), tech och telekom, transport, försvar och jordbruk.

Samtidigt innebär gruvverksamhet betydande hållbarhetsrisker och sektorn är överrepresenterad när det kommer till kontroverser kopplade till exempelvis mänskliga rättigheter.

”Etikrådet arbetar för en socialt och miljömässigt hållbar gruvsektor.”

Vad som sker på gruvstadiet är viktigt både för gruvbolagen och för bolag längre upp i värdekedjan och därmed för AP-fonderna, både i rollen som investerare och som ansvarsfulla ägare.

Hur arbetar Etikrådet med gruvsektorn?

Etikrådet har lång erfarenhet av att engagera sig i sektorn, bland annat genom Investor Mine Tailings & Safety Initiative. Projektet initierades efter ett antal allvarliga gruvolyckor

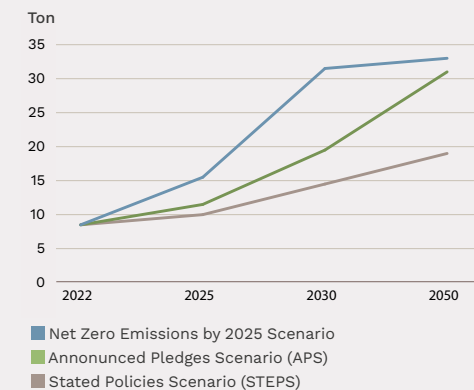
och resulterade i en global branschstandard för avfallsdammar (Global Industry Standard for Tailings Management – GISTM). Projektet Global Investor Commission on Mining 2030 bygger vidare på det arbetet, och riktar in sig på sektorns utmaningar i bredare bemärkelse (läs mer på sidan 20).

Som ett led i arbetet var Etikrådet med och arrangerade rundabordssamtal på African Mining Indaba och Alternative Mining Indaba i Kapstaden i februari 2025. Diskussionerna fokuserade bland annat på hur gruvsektorn kan bidra med nytta för lokalbefolkningen samt på hur orsakerna till konflikter kopplat till gruvdrift kan identifieras och reduceras. Under samtalen betonades också vikten av att gruvsektorns många intressenter tar sig an utmaningarna gemensamt.

I november 2025 deltog Etikrådet i en investerarräsa med fokus på gruvsektorn i Brasilien, vilken anordnades i samband med FN-konferensen PRI in Person. Viktiga inslag var bland annat möten med gruvbolag och presentationen av Mining 2030 för president Lula och flertalet ministrar. Etikrådet besökte också Brumadinho och minnesplatsen för den

Efterfrågan på omställningsmineraler enligt Internationella Energirådet

Källa: International Energy Agency, IEA (2024)

katastrof som inträffade 2019, då 272 människor miste livet. Händelsen blev startskottet för det arbete med att hantera risker i gruvsektorn som Etikrådet har deltagit i sedan dess.

Fokusområde

Techbolag och mänskliga rättigheter

Internet och sociala medier har blivit en naturligt integrerad del av samhället, vilket innebär både möjligheter och utmaningar för en hållbar utveckling. Etikrådets arbete inom fokusområdet syftar till att de stora techbolagen ska stärka sitt arbete kring mänskliga rättigheter.

De stora techbolagens produkter och tjänster blir alltmer framträdande i vår vardag och har en betydande potential för samhällets utveckling. Digitala tjänster kan bidra positivt, men kan också riskera att allvarligt kränka mänskliga rättigheter och negativt påverka samhället. Riskerna är kopplade till komplexa frågor som bland annat integritet, yttrandefrihet och påverkan på demokratiska system, men även extremism, hatpropaganda och sexuellt utnyttjande av barn.

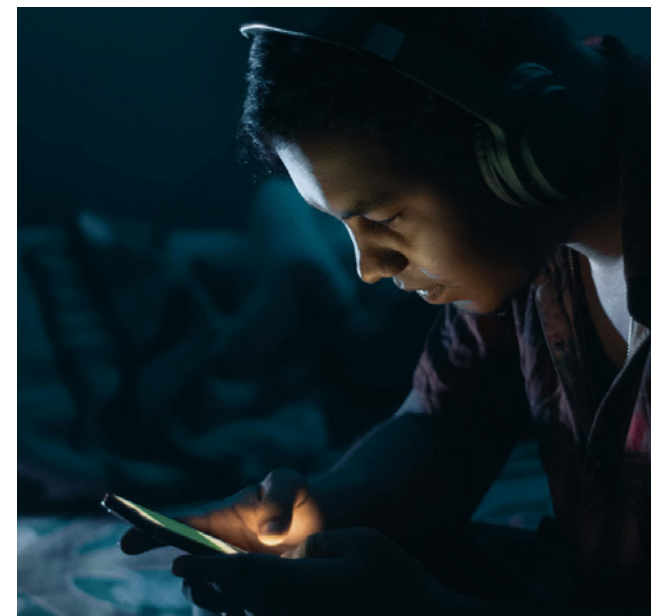
Många onlineplattformar har affärsmodeller som går ut på att maximera antalet interaktioner och förse användarna med information som de är intresserade av. Detta medför risk för ett flöde av extrema eller ensidiga åsikter och spridning av skadligt, stötande eller osant innehåll som kan driva på polariseringen i samhället. Plattformarnas algoritmer och sätt att leverera information anklagas också för att vara beroendeframkallande och påverka unga användares mentala utveckling. Teknologisk innovation innebär stora möjligheter för samhället genom exempelvis den ”fjärde industriella revolutionen”, men också accelererande systemiska risker. World Economic

Forum har bland annat flaggat för missinformation, desinformation, samt polarisering i samhället som höga risker på både kort och lång sikt, och poängterar att dessa risker är starkt sammankopplade och kan högst sannolikt förstärka varandra.

Lagstiftningen har försökt hantera utmaningarna med techbolags ansvar för en säker onlinemiljö, ansvarsfull artificiell intelligens (AI) och påverkan på unga användare. Det finns dock betydande utmaningar kopplade till att bolagens verksamheter är dynamiska, diversifierade, globalt gränsöverskridande och tekniskt komplicerade.

Etikrådets prioriteringar

Etikrådet har arbetat med frågan sedan 2019, bland annat genom att tillsammans med Danish Institute for Human Rights ta fram ett [förväntansdokument](#) för techbolag och mänskliga rättigheter. I mars 2023 lanserade Etikrådet ett internationellt samarbetsprojekt med andra investerare som syftar till att techbolag ska stärka sitt arbete med mänskliga rättigheter.

Under 2025 har frågorna fortsatt att öka i komplexitet, med ytterligare rapportering om olika typer av allvarliga incidenter samtidigt som den teknologiska utvecklingen går snabbt framåt. På flera marknader har regelverk – som tidigare introducerats – luckrats upp, medan det på andra håll diskuteras strängare regler gällande barn och ungdomar. Under årets gång har också ett antal techbolag infört förändringar i policyer och processer, vars innebörd har kritiserats för att öka risken för kränkningar av mänskliga rättigheter.

Utveckling inom fokusområdet

2023

Etikrådet lanserar initiativet Big Tech & Human Rights. Initiala fokusmål bestäms för respektive bolag och förmedlas via brev. Bolagsdialoger inleds.

2024

Dialogarbetet fortsätter. Dialog är etablerad med sex av sju bolag, genom fysiska och digitala möten.

2025

Projektet fortsätter med bolagsdialoger samt deltagande i paneldiskussioner vid Internet Governance Forum och UN Forum on Business and Human Rights.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Om det proaktiva arbetet

Antimikrobiell resistens

Barnarbete och tvångsarbete

Klimatomställning

→ Techbolag och mänskliga rättigheter

Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Projekt: Big Tech & Human Rights investerarsamarbete

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Techbolag och mänskliga rättigheter

Antal bolag: 7

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

I mars 2023 lanserade Etikrådet ett samarbete med fler än 30 andra stora institutionella investerare, som tillsammans representerar mer än 7 000 miljarder euro i förvaltad kapital. Projektet är inriktat på techbolag, mänskliga rättigheter och systemrisker kopplade till internetplattformarnas användning och roll i samhället. Initiativet riktar sig till sju stora techbolag: Alibaba, Alphabet, Amazon, Apple, Meta, Microsoft och Tencent. Etikrådet koordinerar projektet och deltar även i enskilda bolagsdialoger.

Mål för projektet

Målet för projektet är att techbolagen ska stärka och anpassa sitt arbete kring mänskliga rättigheter så att verksamheterna bedrivs i linje med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGPs). Det övergripande målet följs upp i detalj inom fem specifika målområden:

- Bolagskultur och affärsmodell
- Hantering av innehåll
- Särskilt utsatta grupper
- Gottgörelseprocesser
- Bolagens dialoger med intressenter.

I bolagsdialogerna uttrycker Etikrådet och samarbetspartners tydliga förväntningar på bolagen gällande deras styrning och översyn av väsentliga risker kopplade till mänskliga rättigheter. Det är viktigt att bolagen har robusta processer på plats för att identifiera risker, hantera eventuell negativ inverkan på användare och samhället i stort samt att processerna löpande följs upp och utvärderas.

Resultat bolagsdialoger

Bolagsdialogerna inom initiativet har fortsatt och utvecklats under 2025. Vid årets slut hade dialog etablerats med sex av de sju bolagen som omfattas, även om vissa av dessa har visat sig mindre öppna för en konstruktiv dialog.

Specifika frågor som berörs i de enskilda dialogerna skiljer sig åt, men de flesta av dialogerna har gemensamt att de rör frågor om bolagens styrning, översyn och utvärdering av relevanta processer och mål kopplade till respekt för mänskliga rättigheter samt möjligheter till ökad transparens. Hantering av risker specifikt avseende barn och unga användare är ett tema som också återkommer i flera dialoger. Även om AI inte är ett särskilt fokus inom initiativet, har bolagsdialogerna också ofta berört specifika risker kring exempelvis AI-genererat innehåll. En fråga som uppmärksammats mer i ett antal dialoger under 2025 är bolagens koppling till konflikter.

Ranking Digital Rights

Bolagen som omfattas av Big Tech & Human Rights-projektet utvärderas regelbundet av [Ranking Digital Rights \(RDR\) Index](#). Bedömningskriterierna är inte en fullständig match mot projektets målområden, men RDR ger en bild av hur bolagen presterar enligt viktiga indikatorer som konsekvensanalyser för mänskliga rättigheter, policyefterlevnad och processer för moderering av innehåll på plattformarna.

dare är ett tema som också återkommer i flera dialoger. Även om AI inte är ett särskilt fokus inom initiativet, har bolagsdialogerna också ofta berört specifika risker kring exempelvis AI-genererat innehåll. En fråga som uppmärksammats mer i ett antal dialoger under 2025 är bolagens koppling till konflikter.

Samverkan och kunskapsutbyten

En viktig del av investerarsamarbetet är att löpande bygga och dela kunskap om sakfrågorna inom investerargruppen, med techbolagen och andra intressenter. Under 2025 anordnade Etikrådet följande kunskapsbyggande seminarier inom frågor relevanta för bolagsdialogerna:

- Med UNICEF och BSR om [deras arbete med och verktyg för konsekvensanalyser för barns rättigheter inom tech](#).
- Paneldiskussion om investerares roll i styrning av techfrågor, arrangerad tillsammans med Global Network Initiative i samband med Internet Governance Forum i Lillestrøm, Norge.

- Paneldiskussion om att säkra mänskliga rättigheter i AI-eran, arrangerad tillsammans med bland annat andra investerargrupper koordinerade av Investor Alliance for Human Rights och World Benchmarking Alliance i samband med UN Forum on Business and Human Rights.

Nästa steg

Bolagsdialoger och kunskapsutbyten fortsätter under 2026. Under 2025 har investerargruppen samlats i en workshop för att utvärdera projektets inriktning och framsteg, följt av strategidiskussioner inom styrgruppen. Investerare som deltar i projektet är överens om frågornas fortsatta relevans. Insikter från workshopen och årets kunskapsutbyten integreras i arbetet framåt.

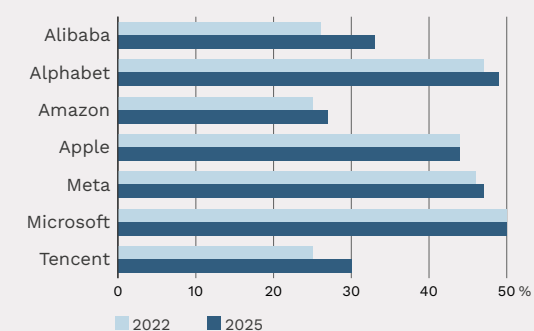
[Läs mer om Big Tech & Human Rights investerarsamarbete här »](#)

RDR uppdaterades senast under 2025. Utvärderingen visar att de flesta av bolagen enbart har förbättrats marginellt sedan 2022. De två kinesiska bolagen visar på bättre utveckling sedan 2022 men presterar fortfarande sämre än de flesta amerikanska plattformbolagen.

RDR används som utgångspunkt för bolagsdialoger inom ett [investerarinitiativ som Investor Alliance for Human Rights koordinerar](#), och som Big Tech & Human Rights-projektet samarbetar med.

Resultatutveckling enligt Ranking Digital Rights

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

- Om det proaktiva arbetet
- Antimikrobiell resistens
- Barnarbete och tvångsarbete
- Klimatomställning
- Techbolag och mänskliga rättigheter

→ Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Fokusområde Vatten

Vatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd är avgörande för allt från hälsa och sanitet till livsmedels- och kraftproduktion. Vatten är också nära kopplat till andra globala utmaningar och risker såsom klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och mänskliga rättigheter. Etikrådet anser att hur vatten hanteras och värderas har konsekvenser för såväl människor som samhällen och bolag.

Vattenbrist som fråga kan upplevas som avlägsen på många platser i utvecklade länder, men det uppskattas att enbart omkring 3 procent av vattnet på jorden är sötvatten och att mer än två miljarder människor runt om i världen saknar tillgång till vatten av säker kvalitet.

Samtidigt ökar efterfrågan och det industriella användandet av vatten snabbt, framför allt på grund av befolkningstillväxt, ekonomisk utveckling och nya konsumtionsmönster. En stark trend på senare år är tillväxten av datacenter för att kunna hantera data för exempelvis AI och molntjänster. Dessa kräver stora mängder vatten, både direkt för nedkylning och indirekt för exempelvis energi, och har visat sig ha en betydande påverkan på tillgången till vatten för lokalsamhällen.

Kvaliteten på vatten påverkas också av olika processer inom industrin, exempelvis genom användningen av farliga kemikalier som kopplas till negativa konsekvenser för såväl människors hälsa som för den biologiska mångfalden. Så kallade

evighetskemikalier som PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanter) har blivit särskilt uppmärksammade och omfattas både av ett regleringstryck samt ett växande antal stämningssprocesser mot såväl kemikaliebolag som nedströms användare. Därför kallas PFAS även ”det nya asbest”.

Konsekvenserna blir att vatten är en knapp resurs och att vattenföroreningarna förvärras, något som i sin tur riskerar att påverka samhällen och miljö negativt och även branscher som är beroende av vatten. Det uppskattas att efterfrågan på sötvatten kommer vara 40 procent större än tillgången 2030.

World Resources Institute uppskattar att mer än 30 procent av global BNP kommer vara exponerad mot vattenbrist innan 2050. Vattenrelaterade risker är därför en angelägen och eskalerande global utmaning, som också kan få betydande konsekvenser för bolag och investerare. Det finns dock även tydliga möjligheter inom vattenområdet. Enligt intresseorganisationen CDP uppskattar bolag som rapporterat till dem under 2024 att vattenrelaterade risker kan uppgå till 339 miljarder

USD, men att kostnaden för att åtgärda och reducera riskerna endast skulle motsvara en sjättedel, runt 58 miljarder USD.

Etikrådets prioriteringar

Etikrådet har arbetat med fokusområdet vatten sedan 2023. Genom att delta i två investerarsamarbeten adresserar Etikrådet både kvantitativa och kvalitativa faktorer, med fokus på branscher som både är beroende av och har särskilt stor inverkan på vatten.

Utveckling inom fokusområdet

2023

Uppstart av Etikrådets involvering i projekten. Etikrådet och AP-fonderna deltar i dialoger med kemikaliebolag.

2024

Dialogarbetet fortsätter. Etikrådet genomför också ett antal aktiviteter i syfte att sprida kunskap om vattenrisker samt har utbyten med experter inom kemi.

2025

Dialogarbetet fortsätter. Etikrådet deltar också på World Water Week i Stockholm, bland annat i ett rundabordssamtal om finansiering av resiliens inom vattenanvändning.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

- Om det proaktiva arbetet
  - Antimikrobiell resistens
  - Barnarbete och tvångsarbete
  - Klimatomställning
  - Techbolag och mänskliga rättigheter
- Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Projekt: Investor Initiative on Hazardous Chemicals

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Skadliga kemikalier

Antal bolag: 40

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Etikrådet samarbetar sedan 2023 med andra investerare inom Investor Initiative on Hazardous Chemicals (IIHC). Inom ramen för IIHC förs dialog med bolag för att öka transparensen och verka för en minskning av produktionen av PFAS, så kallade evighetskemikalier. Vid slutet av 2025 deltog fler än 80 institutionella investerare, med 2 300 miljarder USD i förvaltad kapital, i projektet. IIHC koordineras av ChemSec, som är experter på skadliga kemikalier.

Under 2025 har det förts dialog med 29 bolag. Etikrådet och AP-fonderna deltar i dialogen med sex av dessa.

Mål för projektet

Målet för projektet är att minska de negativa effekterna av skadliga kemikalier. Arbetet i projektet fokuserar på konkreta delmål. Under 2025 har delmålen utvecklats vidare, inom följande fyra kategorier:

- Öka transparensen avseende bolagets exponering mot skadliga kemikalier.
- Publicera en tidsplan för utfasning av skadliga kemikalier.
- Minska andelen skadliga kemikalier i bolagens produktportföljer.
- Öka andelen säkrare alternativ till skadliga kemikalier.

Resultat

ChemSec genomför varje år en ranking av bolagen som täcks av initiativet, [ChemScore](#). Bolagen utvärderas kring hur de arbetar med att fasa ut skadliga kemikalier och övergå till säkrare alternativ. Metoden för rankingen har uppdaterats under 2025, för att bättre stämma överens med projektets delmål och även reflektera förbättringar som uppnåtts inom branschen.

Metodutvecklingen innebär att totalpoängen och taket för förbättringspotential har höjts, och det är därför inte möjligt att göra en full jämförelse med tidigare års resultat. Det som kan konstateras är att det är fler bolag 2025 som har åtagit sig att inte utveckla nya så kallade särskilt farliga ämnen (substances of very high concern, SVHC) – fyra av 40 jämfört med två av 51 2024. 15 av 40 bolag rapporterar om intäkter från SVHCs, jämfört med 11 av 51 i 2024 års ranking. Glädjande nog har två bolag åtagit sig att helt fasa ut PFAS – BASF och Ecolab. Däremot är det fortfarande endast sex bolag som fullt ut rapporterar om sina skadliga kemikalier.

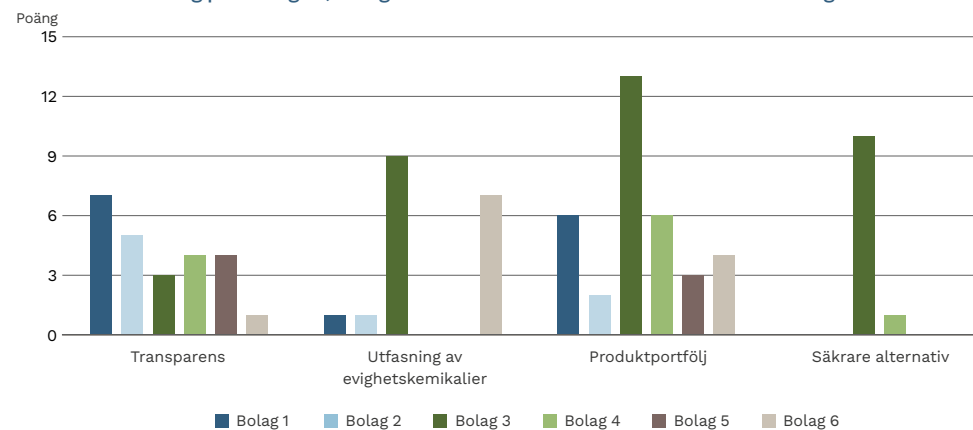
De flesta av de sex bolag som Etikrådet och AP-fonderna deltar i dialog med får låga poäng inom kategorierna 'Utfasning av evighetskemikalier' och 'Säkrare alternativ'. Resultaten i kategorierna 'Transparens' och 'Produktportfölj' är något bättre, men med tydlig förbättringspotential. Ett bolag sticker ut med bättre resultat än de andra i tre kategorier, men bedöms ha något sämre transparens. För varje bolag som täcks av rankingen identifierar ChemSec konkreta åtgärdsplaner inom de fyra delmålskategorierna, som följs upp i dialogen med bolagen och utvärderas i nästa års ranking.

Nästa steg

Under 2026 fortsätter bolagsdialogerna, med fokus på de utvecklingsområden som identifierats i den senaste utvärderingen.

Resultatutveckling per kategori, bolag där Etikrådet och AP-fonderna deltar i dialogen

[Läs mer om Investor Initiative on Hazardous Chemicals här »](#)

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

- Om det proaktiva arbetet
  - Antimikrobiell resistens
  - Barnarbete och tvångsarbete
  - Klimatomställning
  - Techbolag och mänskliga rättigheter
- Vatten

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

Projekt: Valuing Water Finance Initiative

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Ämnen: Ansvarsfull användning av vatten

Antal bolag: 71

FN:s mål för hållbar utveckling:

[Läs mer om målen här »](#)

Hösten 2023 gick Etikrådet med i Valuing Water Finance Initiative (VWFI), ett globalt samarbete mellan fler än 100 institutionella investerare med runt 18 000 miljarder USD i förvaltad kapital, med målet att uppmuntra till en bättre resurshandling av vatten. VWFI koordineras av Ceres, som är experter inom miljörelaterade hållbarhetsfrågor.

71 bolag inom särskilt vattenintensiva branscher omfattas av initiativet. Dialog har inletts med ett tjugotal bolag, och Etikrådet deltar i dialogen med två av dessa.

Mål för projektet

Projektet har som övergripande mål att driva förbättring i bolagens hantering av tillgången till vatten – särskilt i områden med vattenbrist – och deras påverkan på vattenkvaliteten.

Arbetet i projektet fokuserar på sex olika områden som är anpassade till Ceres [Corporate Expectations for Valuing Water](#):

1. Vattenkvantitet
2. Vattenkvalitet
3. Skydd av ekosystem
4. Tillgång till vatten och sanitet
5. Styrelsens översyn
6. Påverkan på policyutveckling.

Bolag kan uppnå 15 poäng inom varje område och en totalpoäng om 90.

Resultat

Ceres publicerar vartannat år ett [VWFI Benchmark](#) som mäter bolagens utveckling mot målen. Den [senaste analysen som publicerades i november 2025](#) visar på tydliga förbättringar inom flera delmålsområden. Antalet bolag som omfattas har gått från 72 till 71 på grund av ett bolag som delats och köpts upp. Analysen nedan baseras på medianvärden för att normalisera resultaten.

'Vattenkvantitet' är det område där bolag presterar bäst 2025. Ceres noterar att flera bolag prioriterar att sätta kvantitativa mål och ser även tecken på mer ambitiösa mål som inkluderar värdekedjor eller kontextuella mål, och tydligare strategier med regelbundna uppdateringar om måluppfyllelse. Däremot är det endast hälften av bolagen som adresserar högriskområden i sitt arbete med vattenkvantitet.

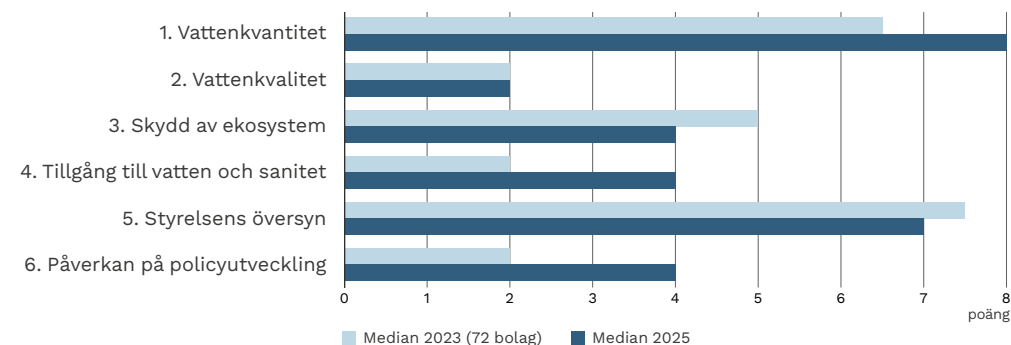
'Styrelsens översyn' är ett område där bolagen också visar på en relativt stark prestation. Ceres noterar att fler bolag har förstärkt sin styrning av vattenfrågor genom att knyta incitament till vatten och se till att styrelsen har expertis inom vattenfrågor. Dock anser man att risker och möjligheter kopplade till vatten inte integreras tillräckligt väl inom affärsplanering.

Ceres noterar att bolag har gjort framsteg inom området 'Tillgång till vatten och sanitet' genom intressentdialoger och vatten-, sanitet- och hygieninitiativ. Det noteras också framsteg inom området 'Påverkan på policyutveckling', med fler bolag som engagerar sig i vattenfrågan och bättre anpassning av lobbyingsaktiviteter till bolagens hållbarhetsmål.

'Vattenkvalitet' är det område där bolagen presterar sämst, och där det inte har noterats nämnvärda förbättringar sedan 2023. Det mest betydande förbättringsområdet är att bolagen inkluderar värdekedjan eller kontextuella mål i arbetet med vattenkvalitet.

Resultatutveckling per målområde, jämfört med 2023

Inom området 'Skydd av ekosystem' syns en försämring jämfört med 2023, som främst är kopplad till en metodutveckling. Ceres noterar ändå att flera bolag har förbättrat vissa delmål inom detta område, som involvering i projekt kopplade till skydd och restaurering av ekosystem samt utveckling av naturrelaterade riskbedömningar.

Nästa steg

Under 2026 fortsätter bolagsdialogerna, med fokus på de utvecklingsområden som identifierats i den senaste utvärderingen. Vattenkvalitet, integrering av den lokala kontexten i riskbedömningar och värdekedjeperspektivet kommer att vara särskilt viktiga frågor i bolagsdialogerna.

[Läs mer om Investor Initiative on Valuing Water Finance Initiative här »](#)

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

→ Reaktivt arbete

Reaktivt arbete
– genomlysning och påverkan

Urval av pågående dialoger

Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

○ Reaktivt arbete

Påverkansarbete för att adressera allvarliga incidenter

Inom det reaktiva arbetet agerar Etikrådet på signaler om allvarliga kränkningar i AP-fondernas portföljer. Genom att påverka bolagen till ett mer systematiskt hållbarhetsarbete vill Etikrådet också verka för att förhindra att ytterligare kränkningar sker.

28

Reaktivt arbete –
genomlysning och påverkan

32

Urval av pågående
dialoger

36

Avslutade dialoger

40

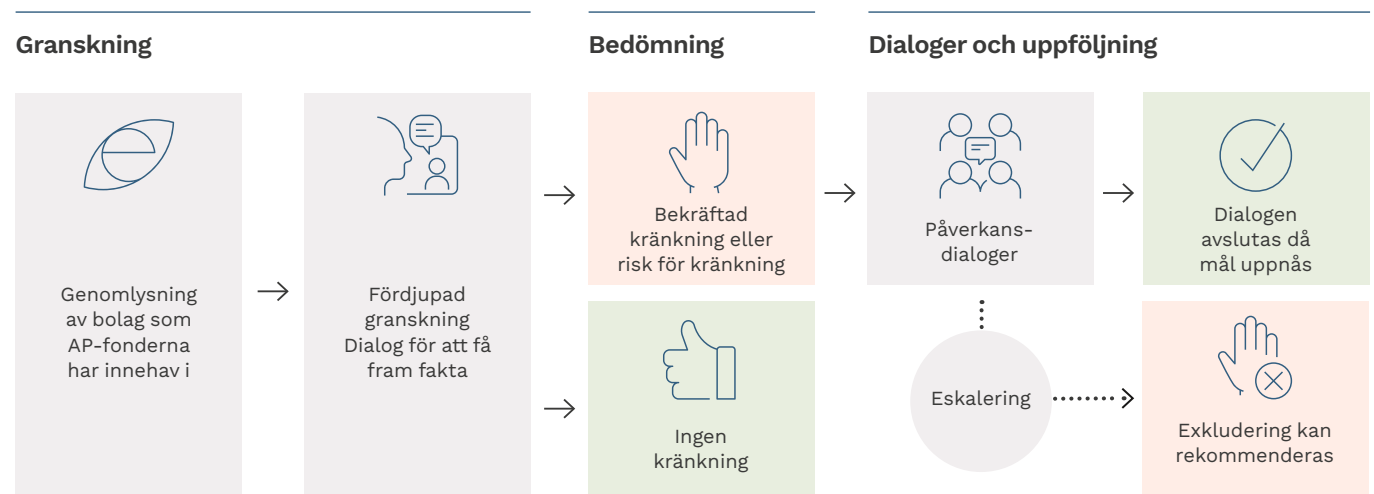
Etikrådets arbete med
konfliktområden

- Reaktivt arbete
  - genomlysning och påverkan
  - Urval av pågående dialoger
  - Avslutade dialoger
  - Etikrådets arbete med konfliktområden

Reaktivt arbete – genomlysning och påverkan

Etikrådets reaktiva arbete syftar till att identifiera, analysera och agera på signaler om allvarliga kränkningar i AP-fondernas portföljer. Målet med de reaktiva dialogerna är att bolagen vidtar åtgärder och förhindrar att liknande incidenter inträffar igen.

Etikrådet **genomlyser** två gånger per år de utländska bolag som finns i AP-fondernas globala noterade aktie- och kreditportföljer mot bakgrund av de konventioner och ramverk som Sverige står bakom. Om en kränkning identifieras påbörjar Etikrådet en **dialog** med bolaget.

Dialogerna ska **resultera** i att bolag åtgärdar det som har hänt – inklusive gottgörelse till de som påverkas – och minskar risken för att det sker igen. Etikrådet fokuserar på att bolag ska förbättra policyer, implementering och transparens.

En påverkansdialog med ett bolag **pågår vanligtvis under flera år**, då det kan ta tid att åtgärda och minska risken för nya liknande incidenter. Om en dialog inte leder till de resultat som Etikrådet anser rimliga, kan Etikrådet rekommendera AP-fonderna att **exkludera** bolaget. Detta är dock en sista utväg och föregås alltid av en systematisk eskalering, där Etikrådet utreder ytterligare möjligheter för påverkan. Etikrådet tar hjälp av tjänsteleverantörer i både analys- och dialogarbete¹. Etikrådet gör alltid en egen bedömning och, vid behov, för egen dialog.

¹ Huvudleverantör: Morningstar Sustainalytics.

Begreppsförklaring

● Bekräftad kränkning

Fall bedöms som verifierade utifrån ett antal kriterier såsom kränkningens allvarlighetsgrad, omfattning och möjlighet till förhindrande av kränkningen, hur nära bolaget är involverat eller kopplat till kränkningen samt bolagets hantering av situationen.

● Med risk för kränkning

Fall som inte uppfyller samtliga kriterier för bekräftad kränkning, men där allvarlighetsgraden bedöms av Etikrådet som hög. Omfattar även bolag där eventuell kränkning är under utredning.

● Resultatutveckling

Mäts i delmål:

1. Adresserar frågan
2. Etablerar en strategi
3. Påbörjar implementering av strategin
4. Visar relevant utveckling av strategi och transparens
5. Implementerat strategin och dialogens mål är uppfyllt.

● Årets utveckling

Illustreras med pilar i olika färg:

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

- Reaktivt arbete
  - genomlysning och påverkan
  - Urval av pågående dialoger
  - Avslutade dialoger
  - Etikrådets arbete med konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Det reaktiva arbetet under 2025

Etikrådets genomlysning i september 2025, av drygt 3 000 innehav, påvisade totalt 55 bolag med bekräftad kränkning av en internationell konvention eller med risk för kränkning. 2 952 bolag klarade granskningen utan anmärkning.

Bolag i dialog

Totalt fördes reaktiva dialoger med 60 bolag under 2025, varav 35 bolag var i dialog vid årets slut. Antalet bolag i dialog jämfört med antalet bolag där kränkningar identifierades i genomlysningen kan skilja sig åt, vilket förklaras av att vissa dialoger har avslutats medan andra har påbörjats samt av förändringar i AP-fondernas innehav under årets gång. Exempel på pågående dialoger under 2025, beskrivs på sidorna 32–35.

Sju bolag har uppnått målen och dialogerna har därför avslutats under 2025. De dialoger som avslutats under 2025 beskrivs mer i detalj på sidorna 36–39.

Dialoger och delmål

Det förekommer att Etikrådet för mer än en dialog med samma bolag. Under 2025 fördes totalt 67 dialoger med de 60 bolagen. Totalt 30 nya delmål uppnåddes i de dialoger som fördes under 2025 (34 delmål uppnådda under 2024). Av dessa uppnåddes 10 delmål i de dialoger som avslutades under 2025. Statistiken inkluderar alla delmål som uppnåtts i samtliga reaktiva dialoger som förts med bolag under 2025.

60 bolag i dialog under året

67 bolagsdialoger förda under året

7 bolag har nått målen och dialogen har därför avslutats

Resultat av genomlysning

	2025	2024	2023	2022	2021
Antal genomlysta bolag i AP-fondernas portföljer	3 007	3 307	3 510	3 202	3 168
Varav med bekräftad kränkning	6	12	18	28	23
Varav med risk för kränkning	49	77	66	83	89
Varav utan anmärkning i genomlysningen	2 952	3 218	3 426	3 091	3 056

Utveckling av antal bolag i dialog under 2025

Antal bolag i dialog, december 2024	47
Bolag med avslutad dialog, med mål uppnått	-7
Bolag med avslutad dialog, på grund av andra anledningar ¹	-3
Bolag med nya dialoger inledda	6
Bolag av Etikrådet rekommenderade för exkludering	0
Förändringar i AP1-4:s innehav, netto antal bolag	-8
Antal bolag i dialog, december 2025	35

¹) Till exempel att bolaget har sålt den berörda verksamheten.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

- Reaktivt arbete
  - genomlysning och påverkan
- Urval av pågående dialoger
- Avslutade dialoger
- Etikrådets arbete med konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Reaktiva dialoger om allvarliga kränkningar

Det reaktiva påverkansarbetet omfattar bolag som är involverade i incidenter över hela världen och rör hållbarhetsfrågor som mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och affärsetik.

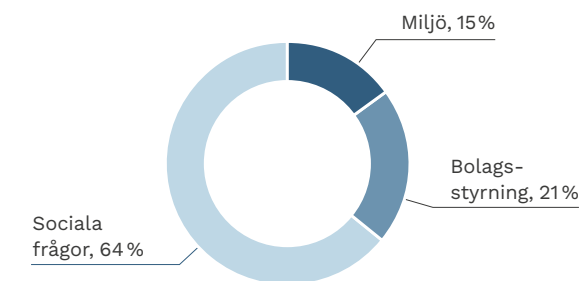
Sociala frågor, det vill säga mänskliga rättigheter och arbetsrätt, är det mest vanligt förekommande hållbarhetsområdet (64 procent) för de reaktiva dialogerna. Exempelvis har frågor om relationer med lokalbefolkning, arbetsrätt och konsumenträtt varit vanligt förekommande i dialogerna under 2025.

De regioner där flest incidenter har inträffat är Nordamerika, 46 procent av alla dialoger under 2025, och Asien, 31 procent. Totalt sett handlar strax under hälften av dialogerna

om incidenter som har inträffat på utvecklingsmarknader. Den bransch där det har förekommit flest dialoger under året är hälsovård, 18 procent, med flera incidenter gällande konkurrensfrågor samt produkt- och konsumentssäkerhet.

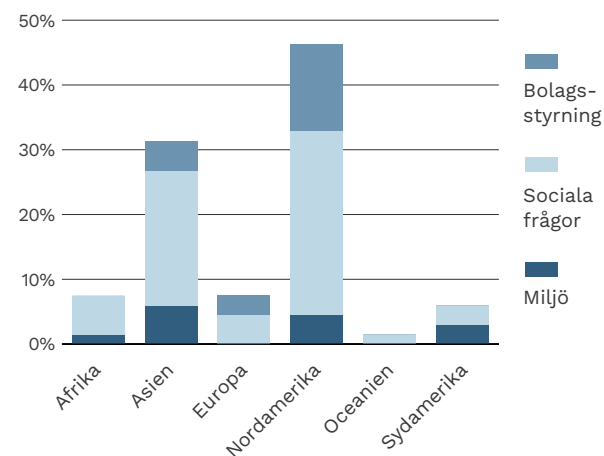
Vad gäller framsteg och resultat i dialogerna har strax under hälften uppnått delmål 3 eller 4 under 2025. Det innebär att bolagen har påbörjat eller visat på relevant utveckling i implementeringen av strategin för att adressera kränkningen samt minska risken att det ska ske igen. Resultatutveckling i form av delmål uppnådda i enskilda dialoger redovisas i tabellen på sidan 31.

Reaktiva påverkansdialoger per hållbarhetsområde

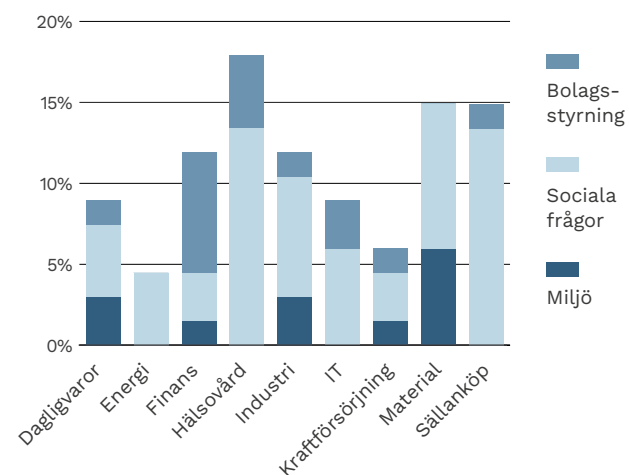
Reaktiva påverkansdialoger per region

Region samt hållbarhetsområde inom vilka incidenten inträffat.

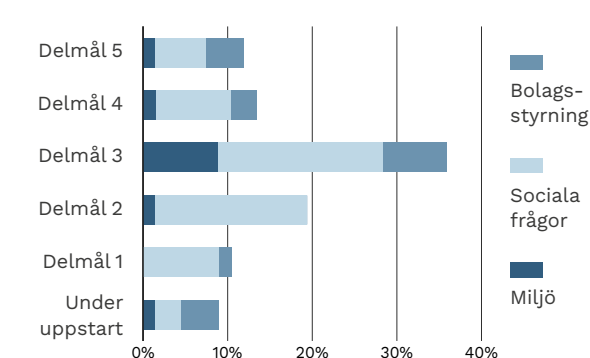

Reaktiva påverkansdialoger per bransch

Bransch samt hållbarhetsområde som dialogerna adresserar.

Status i reaktiva påverkansdialoger

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

- Reaktivt arbete
  - genomlysning och påverkan
  - Urval av pågående dialoger
  - Avslutade dialoger
  - Etikrådets arbete med konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

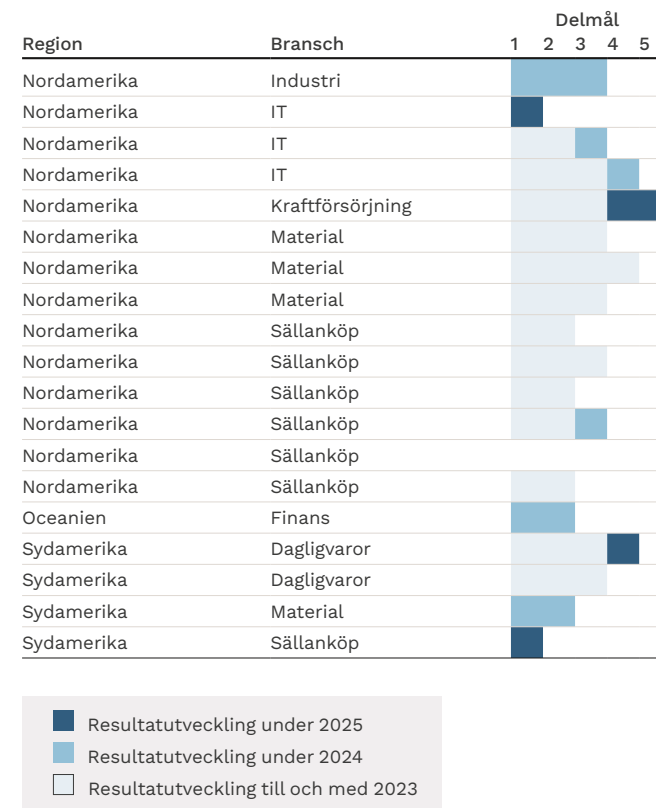
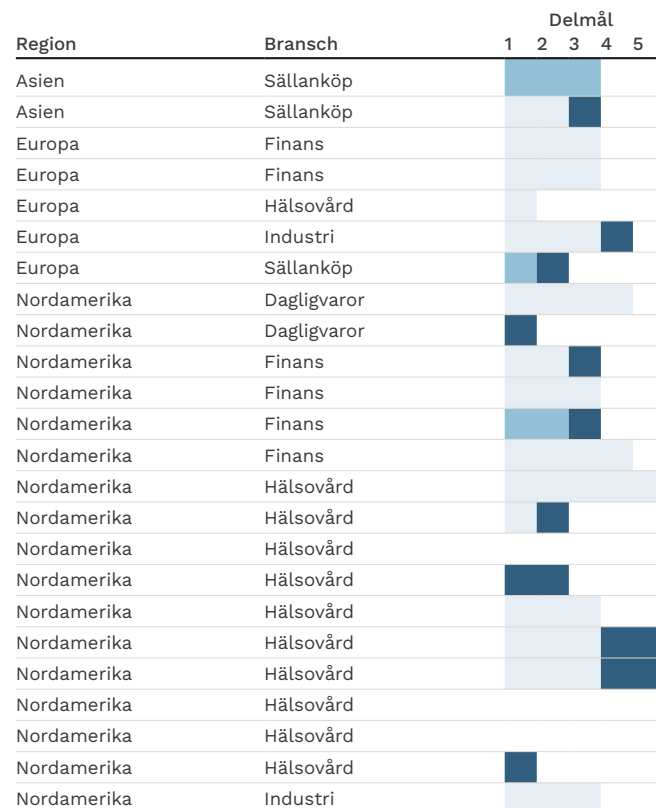
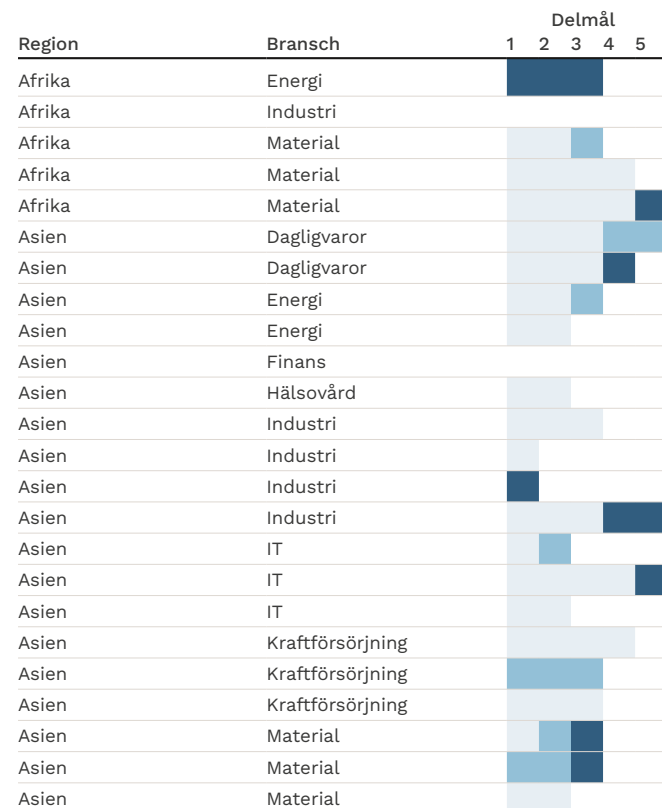
Resultatutveckling för de reaktiva dialogerna

När en reaktiv påverkansdialog inleds sätts tydliga mål, och bolagens hantering av frågan mäts löpande mot specifika delmål. Efter en inledande fas – som kan omfatta en utredning av incidenten – vill Etikrådet se att bolaget tar fram en strategi och uppföljning kring implementeringen av denna. Även transparens är en viktig komponent, där Etikrådet förväntar sig att bolag rapporterar om åtgärder och utvärderar hur effektiva dessa är.

En reaktiv påverkansdialog med ett bolag pågår vanligtvis under flera år, då det kan ta tid att åtgärda och minska risken för nya liknande incidenter. Under 2025 uppnåddes totalt 30 delmål i de dialoger som fördes under året. De inledande delmålen kan ofta uppnås snabbare än de senare delmålen, då det kan ta tid att implementera en strategi och uppvisa resultaten av denna.

Resultatutvecklingens fem delmål:

1. Adresserar frågan
2. Etablerar en strategi
3. Påbörjar implementering av strategin
4. Visar relevant utveckling av strategi och transparens
5. Implementerat strategin och dialogens mål är uppfyllt.

- Resultatutveckling under 2025
- Resultatutveckling under 2024
- Resultatutveckling till och med 2023

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

→ Urval av pågående dialoger

Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Pågående dialog

Dialog med Barrick om mänskliga rättigheter

Bakgrundsfakta

Status dialog: Pågående

Land: Tanzania &
Papua Nya Guinea

Område: Sociala frågor

Utveckling i år: ►

Uppnådda steg i dialogen:

Dialogen med Barrick Mining Corp. (tidigare Barrick Gold Corp.) inleddes i februari 2024 på grund av allvarliga människorättsincidenter vid North Mara-gruvan i Tanzania och tidigare incidenter vid Porgera-gruvan i Papua Nya Guinea. Incidenterna omfattar våldsamma konflikter mellan säkerhetsstyrkor och obehöriga, miljöföroreningar, negativ påverkan på lokalsamhällen samt anklagelser om kränkningar från säkerhetsvakter. Barrick har vidtagit åtgärder, däribland ersättning till offer, tredjepartsgranskningar av incidenterna, och genomförande av utbildning i mänskliga rättigheter. Trots dessa åtgärder kommer fortsatt anklagelser om kränkningar. Sedan dialogen inleddes 2024 har Barrick samarbetat med International Code of Conduct Association (ICoCA) vid North Mara. Bolaget har bjudit in dem till sina anläggningar,

bytt säkerhetsleverantör och åtagit sig att publicera en fristående rapport om mänskliga rättigheter.

Mål för dialogen

Etikrådet strävar efter att säkerställa att Barrick följer internationella standarder för mänskliga rättigheter, särskilt de frivilliga principerna för säkerhet och mänskliga rättigheter (Voluntary Principles on Security and Human Rights, VPSHR). De huvudsakliga målen för dialogen inkluderar förstärkt tillsyn över privata och statliga säkerhetsstyrkor, säkerställande av att klagomålsmekanismer är tillgängliga, tillförlitliga och effektiva, och ökad transparens i risk- och konsekvensbedömningar för mänskliga rättigheter. Barrick förväntas även använda sitt inflytande gentemot Tanzanias regering för att främja respekten för mänskliga rättigheter hos statliga styrkor.

Resultat

Barrick erkänner de utmaningar som finns och har vidtagit åtgärder för att hantera dem. Bolaget klassificerar numera North Mara som en högriskgruva och under 2023 genomfördes en bedömning av mänskliga rättigheter vid deras anläggningar där. Under 2025 har Barrick åtagit sig att låta en obe-

roende tredje part utföra människorättsbedömningar vid både Porgera och North Mara. Bolaget har antagit en strukturerad metod för riskidentifiering och riskminimering, anlitat en ny ICoCA-certifierad säkerhetsleverantör och haft interaktioner med FN:s mekanismer för mänskliga rättigheter. Fortsatta rapporter om dödsfall och skador förekommer dock, och klagomålsmekanismen används i liten utsträckning. Samarbetet med ICoCA gav positiv återkoppling, men rekommendationer om stegvisa förbättringar kvarstår. Bolaget har åtagit sig att vara transparent och att arbeta för kontinuerliga förbättringar, men frågor kvarstår kring den praktiska implementeringen av dess policyer, hur förtroende byggs med de berörda samhällena samt effektiviteten i dess klagomålssystem.

Nästa steg

Etikrådet kommer att fortsätta bevaka Barricks framsteg. Dialogen kommer fokusera på fullständig implementering av de frivilliga principerna för säkerhet och mänskliga rättigheter och förbättrad transparens, tillgänglighet och tillförlitlighet i klagomålsmekanismer för lokalsamhällen. Barrick bör även publikt rapportera om sitt arbete med mänskliga rättigheter, följa upp bedömningen av mänskliga rättigheter vid North Mara samt implementera ICoCA:s rekommendationer.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

→ Urval av pågående dialoger

Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Pågående dialog

Dialog med Bunge om avskogning

Bakgrundsfakta

Status dialog: Pågående

Land: Brasilien

Område: Miljö

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Bunge är en global aktör inom jordbrukssektorn och en av de största producenterna av soja och spannmål i världen. Bolaget kritiseras återkommande för kopplingar till avskogning i sin leverantörskedja för soja, särskilt i Brasilien och Bolivia. Intresseorganisationen Mighty Earth har i en rad rapporter rankat Bunge som det bolag med högst risk för avskogning (inklusive alla gårdar hos dess indirekta leverantörer) bland branschkollegor som verkar i Brasiliens Cerrado-region.

Mål för dialogen

Etikrådets mål för dialogen är att Bunge slutar handla soja från leverantörer som är direkt eller indirekt involverade i avskogning. Bunge ska införa omfattande åtgärder för att

identifiera leverantörer som inte efterlever bolagets krav, använda sig av bästa tillgängliga metoder för att nå bolagets avskogningsåtaganden samt rapportera regelbundet om detta arbete.

Dialogen har pågått i flera år. Efter en särskilt utmanande period 2022–2023 har dialogen utvecklats i omfattning.

Resultat

Även om rapporter om kopplingar till avskogning har fortsatt, har Bunge visat på förbättringar under dialogens gång. Bunge har åtagit sig att göra sin försörjningskedja helt fri från avskogning senast 2025 – både för illegal och legal avskogning – om än med fokus på vissa prioriterade regioner med särskilt stor risk. Däremot noterar Etikrådet att Bunge tillsammans med branschkollegor inom organisationen Abiove beslutat att lämna Sojamaratoriet, ett frivilligt åtagande att inte köpa in soja från avskogade områden som funnits på plats sedan 2006.

Bolaget övervakar 100 procent av sina direkta sojainköp i prioriterade regioner och rapporterar att man 2024 nått 99 procent spårbarhet till gårdsnivå för både direkta och indirekta inköp av soja i prioriterade regioner. Spårbarhetssystem-

men och efterlevnaden verifieras av oberoende tredje parter. Vid det senaste samtalet med Bunge i december 2025 uppgav bolaget att det fortfarande håller sin tidsplan för att möta sitt åtagande om avskogningsfri produktion 2025 (även efter förvärvet av det globala jordbruksbolaget Viterra).

År 2021 lanserade bolaget ett Sustainable Partnership Program för att stödja spannmålsåterförsäljare med deras spårbarhets- och övervakningssystem. Bunge samarbetar också med branschkollegor genom till exempel Soft Commodities Forum och Soy Sector Roadmap. Bunge har ökat antalet deltagare i sitt program för regenerativt jordbruk i Brasilien, från 250 000 till 345 000 hektar.

Nästa steg

Etikrådet kommer att fortsätta bevaka Bunges arbete med att hantera risker för avskogning, inte minst hur strategin för att genomföra arbetet efter utträdet ur Sojamaratoriet. Dialogen kommer att fokusera på att utvärdera hur robust bolagets spårning av indirekta leverantörer i Cerrado är. Etikrådet kommer också att söka förtydliganden om hur Bunge Sustainability Partnership fungerar samt dess metodik för att spåra och övervaka indirekta leverantörer.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

→ Urval av pågående dialoger

Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Pågående dialog

Dialog med LVMH om arbetstagares rättigheter

Bakgrundsfakta

Status dialog: Pågående

Land: Italien

Område: Sociala frågor

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton (LVMH) är en global producent och distributör av lyxvaror. Dialogen med LVMH inleddes i september 2024 efter anklagelser om kränkningar av arbetstagares rättigheter i leverantörskedjan för dess dotterbolag Christian Dior Italia. En domstol i Milano satte Diors italienska dotterbolag under rättslig förvaltning i ett år på grund av upptäckter av att arbetare – varav vissa saknade dokumentation – hade utnyttjats och utsatts för osäkra arbetsförhållanden vid en leverantörs fabrik i Italien. Även om Dior inte hölls straffrättsligt ansvarigt, fann domstolen att bolaget inte hade tillräckligt god översyn över sina leverantörer.

Mål för dialogen

Genom dialogen syftar Etikrådet till att säkerställa att LVMH implementerar ett robust program för tillbörlig aktsamhet av mänskliga rättigheter genom hela sin leverantörskedja. Bolaget ska stärka översynen av sina leverantörer, införa effektiva klagomålsmekanismer som är tillgängliga för arbetarna och hantera grundorsakerna till kränkningar av arbetstagares rättigheter. Bolaget ska också förbättra transparensen, anpassa policyer till internationella standarder och säkerställa att alla incidenter utreds grundligt och åtgärdas.

Resultat

Sedan dialogens början har LVMH vidtagit en rad åtgärder och har redan visat viss förbättring. Bolaget har etablerat en styrningsstruktur, utsett en ansvarig direktör och involverat högsta ledningen i översynen av arbetet. Bolaget har förbättrat sina uppförandekoder för leverantörer och affärspartner, även om definitionerna av tvångsarbete i dessa fortfarande är snävare än i internationella standarder. Systemen för granskning har stärkts, och bolaget samarbetar med myndigheter i Italien.

Under 2025 meddelade domstolen i Milano att den särskilda rättsliga förvaltningen avslutas i förtid. Dior har åtagit sig att betala 2 miljoner euro för att stödja offer för tvångsarbete. Under tiden identifierade ett annat dotterbolag, Loro Piana, bristfälliga arbetsmetoder hos en av sina leverantörer och rapporterade proaktivt frågan till italienska myndigheter. Även om domstolen i Milano placerade bolaget under en ettårig särskild förvaltning, visade fallet att LVMH:s förstärkta övervakningssystem och åtagande om förbättrad transparens implementerats inom bolagsgruppen.

Nästa steg

Etikrådet kommer att fortsätta att bevaka LVMH:s arbete med att hantera risker för kränkningar av arbetstagares rättigheter i sina leverantörskedjor, med fokus på riskbedömningar, förebyggande åtgärder och utveckling av effektiva övervakningssystem. Dialogen kommer också att fokusera på att utvärdera klagomålsmekanismer, policysamordning och hur bolaget åtgärdar incidenter. Dessutom kommer dialogen att syfta till att öka transparensen kring ansvarsfulla inköpsrutiner och säkra att klagomålsmekanismerna är ändamålsenliga.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

→ Urval av pågående dialoger

Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Pågående dialog

Dialog med Toyota Motor om affärsetik

Bakgrundsfakta

Status dialog: Pågående

Land: Japan

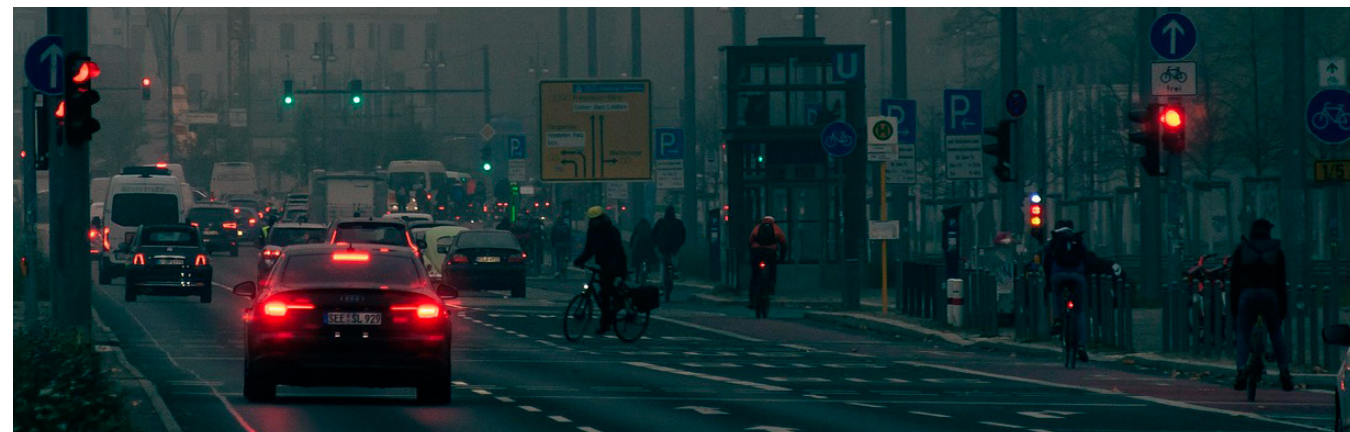
Område: Bolagsstyrning

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Dialogen med Toyota Motor inleddes i november 2022 efter allvarliga oegentligheter hos dess dotterbolag Hino Motors och Daihatsu. Dessa omfattade förfälskade utsläppsdata, certifieringsavvikelser och brott mot reglerna för testning av motorer, vilket påverkade hundratusentals fordon. Tillsynsmyndigheter drog tillbaka godkännanden och stoppade produktionen. Toyota erkände problemen och åtog sig att genomföra strukturella reformer och kulturell förändring inom bolaget och dess dotterbolag.

Mål för dialogen

Etikrådets mål för dialogen är att säkerställa att Toyota stärker styrningen av sina dotterbolag, implementerar robusta risk- och regelefterlevnadsramverk samt förbättrar transparensen. Bolaget bör också utforska åtgärder för att mildra effekterna av utsläpp, och påvisa hur de kulturella förändringarna integreras i hela verksamheten.

Resultat

Toyota har visat öppenhet i dialogen och gett insyn i sin styrningsstruktur. Bolaget har klargjort att dotterbolagen verkar självständigt, med tillsyn genom delegerad auktoritet. Toyota genomför interna revisioner och uppdateringar för chefer hos dotterbolagen för att förstärka styrningen av bolagen.

I april 2024 tillkännagav Toyota stora förändringar för Daihatsu, bland annat genom att avskaffa ordförande-rollen och tillsätta en ny verkställande direktör för att genomföra förändringarna. En risk- och regelefterlevnadskommitté etablerades

för att stärka de tre försvarslinjerna. Toyota uppdaterade sin uppförandekod i oktober 2023, med förstärkta åtaganden kring säkerhet, affärsetik och regelefterlevnad.

Toyota har åtagit sig att stödja Hino och Daihatsu i åtgärdsarbetet. Ledningen har erkänt allvaret i det som skett och betonat behovet av en sundare bolagskultur. Toyotas vd och dotterbolagschefer har offentligt uttryckt ånger och presenterat en plan för att återuppbygga förtroendet och förhindra att något liknande händer igen.

Nästa steg

Etikrådet kommer att fortsätta dialogen med Toyota för att bedöma effektiviteten i vidtagna åtgärder och i förändringsarbetet. Fokus i dialogen inkluderar hur förbättringar av styrningen implementeras, hur kulturell förändring mäts, och hur ESG-prestanda integreras i tillsyns- och ansvarighetsmekanismer.

Avslutad dialog

Dialog med FirstEnergy om mutor och korruption

Bakgrundsfakta

Land: USA

Område:

Bolagsstyrning

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Dialogen med FirstEnergy Corp. inleddes i november 2021 på grund av bolagets inblandning i en mut- och korruptions-skandal som involverade offentliganställda i USA. Den rättsliga processen resulterade i omfattande bötesbelopp för bolaget.

Etikrådets mål har varit att bolaget ska vidta åtgärder för att säkerställa att dess antikorrupsionsarbete stärks. Detta skulle innefatta antikorrupsionsutbildning för personalen samt etablering av ett effektivt klagomåls- och visselblåsarsystem. Utöver att uppfylla alla krav som följer av rättsliga åtgärder bör bolaget också förbättra sin transparens rörande sina lobbying-aktiviteter.

Resultat

FirstEnergy har vidtagit meningsfulla åtgärder för att utveckla styrningen av bolagets regelefterlevnad, inklusive antikorrup­tion.

I samband med betydande ledarskapsförändringar och ett nytt ”speak up”-initiativ anser FirstEnergy att bolaget genomfört en kulturförändring som bör förhindra framtida förekomster av liknande incidenter. En ny uppförandekod har utvecklats, med satsningar på så kallade ”kulturambassadörer” för att stödja genomförandet av koden. Personalutbildning, som inkluderar antikorrup­tion, pågår. Kortsiktiga incitamentsprogram påverkas numera också av resultatet från personalansvars- och regelefterlevnadshandling.

Bolaget har infört både en ny klagomålsmekanism och en ny visselblåsarlinje som drivs av tredje part, och har uppföljningsrutiner med hjälp av konsultbolaget Ethisphere för att ytterligare främja en sund bolagskultur. FirstEnergy redovisar offentligt all lobbyingverksamhet och publicerar detaljer om eventuella politiska donationer.

Baserat på förstärkningen av bolagets antikorrupsionsarbete anser Etikrådet att målen med dialogen har uppnåtts. Dialogen är därför avslutad.

Avslutad dialog

Dialog med McKesson om konsumentintressen

Bakgrundsfakta

Land: USA

Område:

Sociala frågor

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

McKesson Corporation är en av de största distributörerna av opioider i USA. Dialogen inleddes i februari 2020, efter anklagelser om att bolaget hade bidragit till utbredd opioidberoende i USA genom att underlåta att rapportera om orimligt stora beställningar på opioider, vilket resulterade i omfattande böter och ingripande från USA:s justitiedepartement (DoJ). Bolaget har ingått flera förlikningar med DoJ och enskilda amerikanska delstater, som sammanlagt uppgår till flera miljarder dollar.

Målen med Etikrådets dialog har varit att McKesson ska införa förbättringar i sina system för tillse att läkemedelsbeställningar inte kommer på avvägar. Vidare bör bolaget redovisa implementeringen av de förebyggande åtgärder som krävs av de amerikanska tillsynsmyndigheterna.

Resultat

McKesson har samarbetat med den oberoende övervakare som ansvarar för genomförandet av förlikningen och vidtagit flera åtgärder för att stärka sitt efterlevnadsramverk. Bolaget har exempelvis uppdaterat sin uppförandekod, där de etiska affärsprogrammen I²CARE och ILEAD som bolaget initierat har integrerats. McKesson har också förbättrat sitt program för översyn av narkotikaklassade läkemedel med starkare styrningsstruktur och kundkännedom, analys och rapportering av misstänkta beställningar samt omfattande utbildning för anställda. Bolaget genomför kvartalsvisa uppföljningar med personalen samt en årlig fördjupning av resultaten från medarbetarundersökningen, och har kopplat personalens ersättning till prestation i förhållande till fyra ’etiska’ pelare. En nybildad organisation för efterlevnad och etik – ledd av en Chief Compliance Officer – ansvarar för styrningen, som övervakas av en oberoende revisor som lämnar årliga rapporter till Federal Drug Administration.

Baserat på de åtgärder McKesson har vidtagit för att stärka sin styrning, tillsyn och bolagskultur, anser Etikrådet att målen för dialogen har uppnåtts. Dialogen har därför avslutats.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

Urval av pågående dialoger

→ Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Avslutad dialog

Dialog med Medtronic om produktsäkerhet

Bakgrundsfakta

Land: USA

Område:
Sociala frågor

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Medtronic Plc/Inc/Global SA är en ledande utvecklare och tillverkare av medicintekniska produkter. Dialogen inleddes i maj 2022 på grund av ett antal allvarliga hälsoincidenter orsakade av defekta insulinpumpar och implantat av hjärt-pumpar (HVAD System). Mellan 2019 och 2022 utfärdade bolaget 31 så kallade klass 1-återkallelser för produkter kopplade till 23 dödsfall och över 2 000 skador. Bolaget har även fått varningar och utlåtanden från US Food and Drug Administration.

Målen med Etikrådets dialog har varit att bolaget dels ska ge ersättning eller kompensation till de påverkade användarna, dels utföra en fullständig granskning av dess kvalitetskontroll- och ledningssystem med syfte att minska antalet produktåterkallelser, allt i enlighet med internationella bästa praxis och standarder.

Resultat

Under dialogens gång har Medtronic genomfört betydande förbättringar som visar på framsteg i att förebygga upprepning av tidigare problem. Dessa inkluderar ett stärkt kvalitetsledningssystem, ISO 13485-ackreditering för flera enheter inom organisationen, samt förhöjd tillsyn av styrelsen och ett oberoende compliance-team för översyn av arbetet. Bolaget har utsett en kvalitetschef (Chief Quality Officer) som har skapat en intern grupp för medicinsk kvalitet (Enterprise Medical Quality Group), delvis bestående av vårdpersonal. Medtronic har även vidtagit åtgärder för att säkerställa en robust kvalitetskultur genom initiativ som programmet "Put Patients First". Uppförandekoden har också förstärkts med utbildning och kvalitetsfaktorer har adderats i ersättningsprogram. En ny intern webbplats har skapats för att medarbetare ska kunna få tillgång till resurser om kvalitetsaspekter, inklusive handböcker, nyckeltal och utbildning.

Baserat på förbättringarna inom kvalitetsledning och en märkbar minskning av produktåterkallelser anser Etikrådet att målen med dialogen har uppnåtts. Dialogen har därför avslutats.

Avslutad dialog

Dialog med Samsung C & T om redovisning och beskattning

Bakgrundsfakta

Land: Sydkorea

Område:
Bolagsstyrning

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Dialogen med Samsung C & T inleddes i november 2020 på grund av åtal mot flera Samsungchefer, inklusive ordföranden för Samsung Group, som anklagades för bedrägeri och aktiekursmanipulation. Etikrådets mål har varit att bolaget ska granska och stärka sina befintliga kontrollsystem för att säkerställa ett ansvarsfullt företagande, med särskilt fokus på bolagsstyrning. Bolaget ska verka för en kultur präglad av integritet.

Resultat

Samsung C & T har, efter att styrelsen och ordföranden bytts ut, etablerat en revisionskommitté och en ansvarig för regelefterlevnad som har direkt tillgång till den nya styrelsen och som vid behov kan kringgå

koncernchefen. Ledningen har också etablerat en regelefterlevnadsakademi för att stödja införandet av ett uppdaterat riskhanteringssystem för regelefterlevnad. Även i ersättningsprogrammen finns kopplingar till regelefterlevnad.

Anställda har utbildats i vilka krav bolaget ställer i en förstärkt regelefterlevnadskod och fått tillgång till ett nytt visseblåsarsystem. Bolaget belönar medarbetare som upprätthåller höga etiska standarder genom ett särskilt belöningssystem. Samtidigt har ett system för konsekvenshantering införts för att hantera situationer där anställda inte följer den etiska koden.

Baserat på implementeringen av meningsfulla åtgärder för att säkerställa en sund bolagskultur anser Etikrådet att målen med dialogen har uppnåtts. Dialogen är därför avslutad.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

Urval av pågående dialoger

→ Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Avslutad dialog

Dialog med Samsung Electronics om mutor och korruption

Bakgrundsfakta

Land: Sydkorea

Område:
Bolagsstyrning

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Dialogen med Samsung Electronics inleddes i mars 2017 efter gripandet och fängslandet av Lee Jae Yong, vice ordförande för Samsung Electronics och de facto ledare för Samsung Group, på grund av korruptionsanklagelser. Etikrådets mål har varit att bolaget ska anta policyer som bland annat reglerar bidrag till politiska respektive välgörenhetsändamål, gåvor och resekostnader, inklusive en adekvat tillsyn av implementeringen av dessa policyer. Därtill har Etikrådets mål varit att öka antalet oberoende ledamöter både i styrelsen och i revisionskommittén.

Resultat

Samsung Electronics har stärkt sitt ramverk för antikorrup­tion genom att utveckla en policy som uttryckligen förbjuder mutor och så kallade smörjmedelsbetalningar (facilitation payments) av direktörer. Styrning och tillsyn av ramverket genomförs av styrelsens revisionskommitté, medan efterlevnadskommittén är extern och oberoende. Implementering av antikorrup­tionsåtgärder har också fått ökad vikt i utvärderingen av ledningens effektivitet.

Efterlevnaden följs upp och säkerställs genom ett system för att hantera regelefterlevnad, tillsammans med omfattande utbildningar och ett uppdaterat visselblåsarsystem. Revisioner utförs årligen av tredje part, vilket ytterligare säkerställer oberoende tillsyn.

Baserat på implementeringen av meningsfulla åtgärder för att säkerställa en sund bolagskultur anser Etikrådet att målen med dialogen har uppnåtts. Dialogen är därför avslutad.

Avslutad dialog

Dialog med SD Guthrie om tvångsarbete

Bakgrundsfakta

Land: Malaysia

Område:
Sociala frågor

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

SD Guthrie (tidigare Sime Darby Plantation) är verksam inom oljepalmsplantager, med koncessioner i Sydostasien. Dialogen med bolaget inleddes i februari 2021 på grund av ett importförbud från US Customs and Border Protection (CBP), som infördes som en följd av anklagelser om tvångsarbete i bolagets verksamhet i Malaysia.

Syftet med Etikrådets dialog har varit att SD Guthrie ska vidta åtgärder för att hantera och minska risker för och förekomst av tvångsarbete. Bolaget ska också rapportera om de åtgärder och processer som det genomför för att säkerställa att åtaganden om att respektera arbetstagares rättigheter uppfylls.

Resultat

Under dialogen har SD Guthrie börjat att implementera ett omfattande reformpro-

gram. Arbetet har inkluderat tredjepartsgranskningar som har delgetts till CBP, som upphävde importförbudet 2023. Bolaget har också åtagit sig att återbetala 82,02 miljoner RM i rekryteringsavgifter till både nuvarande och tidigare arbetstagare. Återbetalningsprocessen slutfördes 2024.

Som en del av programmet har SD Guthrie genomfört betydande policyreformer, såsom att införa en policy som förbjuder rekryteringsavgifter och en riktlinje för ansvarsfull rekrytering. De klagomålsmekanismer som arbetarna använder har förstärkts med en hjälptelefon som drivs av en tredje part. Utbildningar och insatser för att öka medvetenheten om risker för tvångsarbete har intensifierats, med över 170 000 timmar utbildning enbart under 2023. Bolaget genomför också regelbundna utvärderingar av efterlevnad av arbetstagares rättigheter i hela sin verksamhet. SD Guthrie har också stärkt styrningsstrukturen genom att införa ett ESG-poängssystem, nyanställningar inom hållbarhetsroller samt att styrelsens hållbarhetskommitté aktivt ser över arbetet.

Baserat på dessa förbättringar anser Etikrådet att målen med dialogen har uppnåtts. Dialogen har därför avslutats.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

Urval av pågående dialoger

→ Avslutade dialoger

Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Avslutad dialog

Dialog med UPL om miljöföroreningar

Bakgrundsfakta

Land: Sydafrika

Område:

Miljö

Utveckling i år: ▲

Uppnådda steg i dialogen:

Dialogen med UPL Ltd inleddes i januari 2022 på grund av de miljömässiga och sociala konsekvenserna av en brand som orsakade utsläpp av farliga kemikalier vid UPL:s agrokemiska lageranläggning i Cornubia, Sydafrika.

Etikrådets mål har varit att UPL vidtar åtgärder för att eliminera riskerna kopplade till föroreningarna av mark och vatten. Fokus har legat på att bolaget ska genomföra noggranna granskningar av sina lageranläggningar för farliga kemikalier och säkerställa att skyddsnivån är tillräcklig för att garantera säkerheten för både anställda, lokalbefolkning och miljö. På policynivå har kravet varit att bolaget anpassar sina rutiner till internationell bästa praxis och minst uppfyller de nationella lagkraven.

Resultat

UPL har i stort sett genomfört sanering av samtliga föroreningar och inväntar nu tillsynsmyndighetens bekräftelse på att tillräckliga åtgärder har vidtagits. Inga pågående hälsoproblem har rapporterats, och uppföljning av den biologiska mångfalden visar att ingen långsiktig negativ påverkan föreligger. På operativ nivå uppger bolaget att samtliga anläggningar omfattas av miljöledningssystem enligt ISO 14001 samt att 92 procent av anläggningarna även har arbetsmiljö- och hälsosystem enligt ISO 45001.

Efter branden har bolaget också genomfört en intern arbetsmiljö- och säkerhetsgranskning för alla anläggningar globalt, inklusive externa, årliga säkerhetsrevisioner. Efter branden anlätade bolaget en extern konsult för att granska och ge rekommendationer för att stärka sin krishanteringsplan.

Baserat på bolagets genomförda saneringsinsatser i kombination med förebyggande, riskminimerande åtgärder för både miljö och samhälle, samt den förbättrade hanteringen av farliga kemikalier, anser Etikrådet att målen med dialogen har uppnåtts. Dialogen är därför avslutad.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Reaktivt arbete

– genomlysning och påverkan

Urval av pågående dialoger

Avslutade dialoger

→ Etikrådets arbete med
konfliktområden

Etikrådets styrning och historia

Omfattande insatser i en turbulent värld

Genom Etikrådet har AP-fonderna fastställt ett gemensamt ställningstagande med tydliga förväntningar på bolag med kopplingar till konfliktområden. Etikrådet har ett strukturerat arbetsätt där bolags involvering analyseras och bedöms, dialoger förs med utvalda bolag och andra åtgärder kan rekommenderas vid behov.

Konfliktdrabbade områden och högriskområden medför högre risk för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och brott mot krigets lagar. Bolag vars verksamhet kan kopplas till den här typen av områden har därför ett särskilt ansvar att säkerställa att deras verksamhet är förenlig med internationell humanitär rätt. AP-fonderna förväntar sig att dessa bolag tillämpar förhöjd tillbörlig aktsamhet (hHRDD), i linje med internationella ramverk och riktlinjer.

Agerande i strid med internationella konventioner eller internationella ramverk kan utgöra grund för Etikrådets rekommendation om exkludering av bolag – men uppdraget omfattar mycket mer. Det handlar om kontinuerlig analys, uppföljning, bedömningar av bolags involvering och ansvar samt dialog.

Arbetet bedrivs i egen regi inom ramen för den reaktiva processen. Det präglas av en komplex och dynamisk omvärld, med begränsningar i tillgänglig och tillförlitlig information. Det ökade konfliktläget i världen tillsammans med bolagens ofta globala värdekedjor och affärsrelationer har under 2025 inneburit att ett stort antal bolag har analyserats och bedömts samt att dialoger förts med utvalda bolag, utöver den statistik som redovisas på sidorna 29–39.

Ett prioriterat arbete

Etikrådet har vidtagit flera åtgärder under 2025 för att utveckla arbetet med konfliktområden och högriskområden.

● Uppdaterat ställningstagande

[Ställningstagandet](#) om konfliktområden och högriskområden har uppdaterats för att tydligare uttrycka AP-fondernas förväntningar på bolag i linje med rådande ramverk.

● Kompletterande källor

Vid pågående konflikter, har det varit viktigt att komplettera med fler och fördjupade källor.

● Omfattande analys av bolag

Ett ökat konfliktläge i världen kombinerat med bolagens ofta globala värdekedjor och affärsrelationer har inneburit en stor mängd signaler för Etikrådet att hantera.

● Dialoger med konfliktfokus

Etikrådet har under året genomfört en rad dialoger med bolag, både i syfte att följa upp bolagens riskhantering, verifiera fakta och uttrycka AP-fondernas förväntningar på bolag i konfliktområden och högriskområden.

● Vägledning i prioriterade konflikter

Utöver bolagsbedömningar genomför Etikrådet också löpande konfliktanalyser som ligger till grund för vägledning till AP-fonderna.

● Fortsatt samarbete med AP7

Etikrådet har under året fortsatt sitt samarbete med Sjunde AP-fonden inom exempelvis informationsinhämtning och bolagsdialoger. Samarbetet innebär resurseffektivitet och en möjlighet att påverka med starkare röst, även om arbetet kan leda till olika bedömningar och åtgärder.

● Pågående fördjupningsarbeten

Bedömningar under den här typen av omständigheter innebär ett löpande behov av fördjupning. Exempelvis pågår ett arbete kring techkomponenter och mjukvara som används i konfliktsammanhang, ett område med snabb och dynamisk teknologisk utveckling.

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

→ Etikrådets styrning och historia

Styrning och organisation

Inkomstpensionssystemet

Etikrådets historia

○ Etikrådets styrning och historia

Etikrådet är en väsentlig del av AP-fondernas hållbarhetsarbete

Etikrådet bildades 2007 som ett samarbete för hållbarhetsfrågor mellan Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna. Etikrådets uppdrag är att påverka bolag till en positiv utveckling inom hållbarhet och att stötta AP-fonderna i komplexa hållbarhetsfrågor. På så sätt utgör Etikrådet en väsentlig del av AP-fondernas hållbarhetsarbete och uppdrag om ansvarsfullt ägande. Etikrådet leds av en styrelse med en ledamot från respektive AP-fond.

42

Styrning och organisation

43

AP-fonderna – en del av inkomstpensionssystemet

44

Etikrådets historia

Innehåll

2025 i korthet

Om Etikrådet

Proaktivt arbete

Reaktivt arbete

Etikrådets styrning och historia

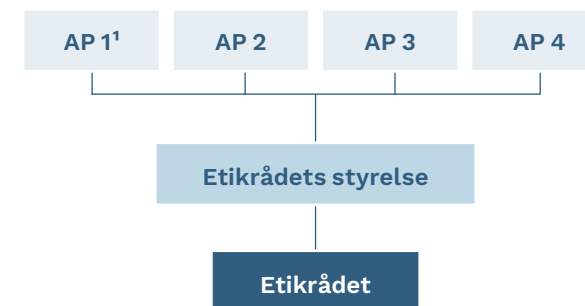
→ Styrning och organisation

Inkomstpensionssystemet

Etikrådets historia

Etikrådets styrning och organisation

AP-fondernas etikråd består av tre medarbetare och leds av en styrelse med en ledamot från respektive fond, med ett årligt roterande ordförandeskap. Styrelsen utvärderar Etikrådets arbete i en systematisk process varje år. Etikrådet omfattas också av regeringens utvärdering av AP-fonderna.

¹⁾ Första AP-fondens verksamhet upphörde vid utgången av 2025 enligt riksdagsbeslut, och dess tillgångar fördelades lika mellan Tredje och Fjärde AP-fonderna. Detta beslut påverkar inte Etikrådets uppdrag, inriktning eller resurser.

Styrelse

Magdalena Håkansson
Ledamot sedan 2019.
Hållbarhetschef AP1.

Magdalena leder arbetet med ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning på AP1. Hon har lång erfarenhet från finansbranschen, varav de senaste 15 åren med särskilt fokus på hållbarhet.

Lina Sandström
Ledamot sedan 2025.
Hållbarhetsspecialist.

Lina leder och utvecklar AP2:s arbete kring mänskliga rättigheter. Hon har 10 års erfarenhet av att arbeta med integrering av hållbarhetsfrågor i investeringsprocesser, från analys till investering och aktivt ägande.

Fredric Nyström
Ordförande 2025 och ledamot sedan 2023.
Chef Hållbarhet och Ägarstyrning AP3.

Fredric ansvarar för arbetet med integrering av hållbarhetsaspekter i AP3s investeringsprocesser samt fondens arbete med ägarstyrning. Han har arbetat med hållbarhet och finans i 20 år.

Pia Axelsson
Ledamot sedan 2012.
Senior ägarstyrnings- och hållbarhetsanalytiker AP4.

Pia arbetar med ett fokus på utländska noterade bolag. Hon har lång erfarenhet inom bland annat ägarstyrning, kommunikation och finans, bland annat som portföljförvaltare.

Etikrådet

Jenny Gustafsson
Chef Etikrådet,
anställd 2023.

Som Etikrådets chef ansvarar Jenny övergripande för verksamheten samtidigt som hon aktivt deltar i dialoger och projekt. Hon har en lång erfarenhet av ledande befattningar inom ansvarsfulla investeringar.

Alexander Elving
Hållbarhetsspecialist,
anställd 2024.

Alexander arbetar med reaktiva dialoger och ansvarar för det proaktiva arbetet med antimikrobiell resistens och klimatomställning. Han har tidigare arbetat med ansvarsfulla investeringar och aktivt ägande i olika roller.

Anna Warberg
Hållbarhetsspecialist,
anställd 2024.

Anna arbetar med reaktiva dialoger och ansvarar för det proaktiva arbetet med techbolag och mänskliga rättigheter, barnarbete och tvångsarbete samt vatten. Hon har en bakgrund inom ansvarsfullt företagande och arbetsrätt.

AP-fonderna – en del av inkomstpensionssystemet

AP-fondernas etikråd bildades 2007 på initiativ av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna. Etikrådets uppdrag är att påverka bolag till en positiv utveckling inom hållbarhet och att stötta AP-fonderna i komplexa hållbarhetsfrågor. På så sätt utgör Etikrådet en väsentlig del av AP-fondernas hållbarhetsarbete och uppdrag om ansvarsfullt ägande.

AP-fonderna bidrar till ett starkt svenskt inkomstpensionssystem genom att förvalta det allmänna pensionssystemets buffertkapital. Härifrån tas pengar för att täcka underskott i pensionsutbetalningarna. Underskott kan uppstå om det exempelvis finns demografiska generationskillnader eller den ekonomiska tillväxten är svag. Pensionssystemet är byggt för att kunna hantera sådana händelser – det är därför buffertkapitalet finns. Genom långsiktig kapitalförvaltning ska AP-fonderna bidra till en positiv värdeökning av buffertkapitalet. Det bidrar till ett stabilt pensionssystem och säkerställer pensionsutbetalningar över tid för nuvarande och kommande generationer.

Uppdrag från riksdagen

AP-fondernas uppdrag från riksdagen är att skapa hög avkastning till låg risk åt dagens och morgondagens pensionärer och samti-

digt bidra till inkomstpensionssystemets stabilitet. Den 1 januari 2019 ändrades reglerna i Lagen om allmänna pensionsfonder (AP-fondslagen). Ett nytt mål är att AP-fonderna ska bidra till en hållbar utveckling genom föredömlig förvaltning av tillgångarna. Målet ska uppnås genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande, utan att AP-fonderna gör avkall på målet om en hög avkastning över tid.

Pensionssystemets buffertkapital har över tid utvecklats väl tack vare AP-fonderna. Kapitalet har haft en god värdeutveckling och utgör idag en betydande del av pensionssystemets tillgångar. Flera AP-fonder med samma uppdrag – att förvalta var sin del av buffertkapitalet – sprider bland annat riskerna i pensionssystemet och sporrar AP-fonderna till positiv konkurrens och utveckling. Detta har bidragit till att AP-fondernas kapitalförvaltningar och ägande anses vara bland de

ledande internationellt. AP-fondernas förvaltningar utvärderas årligen av externa revisorer och genomgår även en granskning av regeringen. En utvärderingsrapport publiceras årligen och överlämnas till riksdagen.

Första AP-fondens verksamhet upphörde vid utgången av 2025 enligt riksdagsbeslut, och dess tillgångar fördelades lika mellan Tredje och Fjärde AP-fonderna. Detta beslut påverkar inte Etikrådets uppdrag eller resurser.

Pensionssystemet

Inkomstpensionssystemet är ett fördelnings-system där årets inbetalda pensionsavgifter från de anställda används för att betala samma års pensioner till nuvarande pensionärer. För de som arbetar och betalar skatt görs en automatisk avsättning på 18,5 procent i pensionsavgift, varav 16 procent går till inkomstpensionssystemet och 2,5 procent till premiepensionen.

Dagens pensionssystem har fungerat som avsett sedan starten 2001. Underskott uppstår i tider med stora pensionsavgångar. Låg arbetslöshet, hög nativitet, arbetskraftsmigration och Sveriges ekonomiska utveckling är några viktiga faktorer som har betydelse för att pensionerna ska utvecklas väl över tid.

Etikrådets uppdrag

Etikrådet bildades 2007 på initiativ av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna. Etikrådets uppdrag är att påverka bolag till en positiv utveckling inom hållbarhet och att stötta AP-fonderna i komplexa hållbarhetsfrågor. På så sätt utgör Etikrådet en väsentlig del av AP-fondernas hållbarhetsarbete och uppdrag om ansvarsfullt ägande.

Läs mer om pensionssystemet på [Pensionsmyndighetens webbplats](#) »

Etikrådets historia

2007

Etikrådet bildas som ett samarbete mellan Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna. Etikrådets första rapport publiceras. Dialog förs med 14 bolag. Redan under första året kan ett bolag avföras från dialoglistan, eftersom målen för dialogen uppnås. Etikrådet reser till Kina för att lära sig mer om bolags syn på samhällsansvar och skickar samtidigt ett tydligt budskap – det finns utländska investerare som är villiga att ta sitt ansvar som ägare.

2011

Etikrådet breddar sin verksamhet. Under året genomför Etikrådet sitt första proaktiva projekt med fokus på gruvindustrin. Målet med ett utökat proaktivt arbete är att få bolagen att sträva mot de bästa arbetsätten inom relevanta och komplexa hållbarhetsområden. När projektet följdes upp 2014 kunde Etikrådet konstatera generella förbättringar för alla de hållbarhetsaspekter som diskuterats med bolagen.

2013

Etikrådet arrangerar ett seminarium om finansiering av övergången till ett lågfossilt samhälle. Politiker, intresseorganisationer och investerare deltar. Telekombranschen är i fokus i ett av Etikrådets proaktiva projekt.

2015

Etikrådet är värd för ett nordiskt seminarium om FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, de så kallade Ruggieprinciperna. Syftet är att inspirera nordiska bolag att implementera och rapportera enligt principerna.

2017

Etikrådet firar tioårsjubileum. I samband med det anordnas två seminarier om ansvarsfulla och hållbara investeringar med fokus på klimatförändringar, mänskliga rättigheter och miljö. Al Gore och Johan Rockström deltar på ett av seminarierna.

2018

Etikrådet rekommenderar AP-fonderna att utesluta tre cannabisbolag, då de bedöms bryta mot FN:s konventioner om narkotiska preparat, genom tillverkning och/eller marknadsföring av produkter med cannabis för icke-medicinskt bruk. Etikrådet beslutar att fokusera sitt proaktiva arbete till fyra hållbarhetsområden: klimat och miljö, mänskliga rättigheter samt affäretik.

2019

Gruvbolaget Vales avfallsdamm i Brumadinho, Brasilien, kollapsar, vilket får fruktansvärda konsekvenser. Etikrådet har redan en pågående dialog med bolaget efter en liknande olycka två år tidigare. Etikrådet rekommenderar AP-fonderna att utesluta Vale. Kort därefter initierar Engelska kyrkans pensionsfond och Etikrådet ett gemensamt internationellt projekt för att säkerställa att gruvbolag globalt tar ansvar för sina avfallsdammar.

2020

Arbetet med ökad säkerhet för gruvors avfallsdammar leder till att en global databas med över 1 800 gruvdammar skapas, och att en global standard för gruvdammar, Global Industry Standard on Tailings Management, tas fram. Gruvdammsprojektet, the Mining and Tailing Dam Safety Initiative, vinner PRI:s Stewardship Project of the Year Award. Etikrådet publicerar även ett så kallat förväntansdokument om mänskliga rättigheter och techbranschen tillsammans med Danish Institute for Human Rights.

2022

AP-fondernas översyn och utveckling av Etikrådets uppdrag, strategi och organisation slutförs. Etikrådet bedöms även fortsatt vara ett viktigt samverkansorgan och en väsentlig del av AP-fondernas gemensamma hållbarhetsarbete. Etikrådet startar ett nytt internationellt samverkansprojekt för positiv påverkan på de stora techbolagens hantering av mänskliga rättigheter. Två proaktiva projekt, som bedöms ha uppnått sina mål väl, avslutas under året.

2023

Etikrådets chef tillträder och vid årets slut har två hållbarhetsspecialister rekryterats. AP-fonderna och Etikrådet genomför en väsentlighetsanalys som leder till prioritering av fem nya fokusområden för Etikrådets proaktiva arbete: Antimikrobiell resistens (AMR), Barnarbete och tvångsarbete, Klimatomställning, Techbolag och mänskliga rättigheter samt Vatten. Fem nya proaktiva projekt startas inom dessa fem fokusområden.

2024

Arbetet med Etikrådets fem fokusområden utvecklas bland annat med ett nytt internationellt samverkansprojekt inriktat på efterfrågan på grönt stål och ett samverkansprojekt som syftar till att uppmärksamma systemrisken med AMR. Två proaktiva projekt med uppnådd positiv utveckling avslutas under året. Etikrådet för dialoger – både proaktiva och reaktiva – med 174 bolag under året.

2025

Inom ramen för det reaktiva arbetet handlar en betydande del om konflikter. Etikrådet uppdaterar AP-fondernas gemensamma ställningstagande, kompletterar källor, genomför fördjupad analys och bedriver bolagsdialoger. De proaktiva projekten utvecklas vidare och Etikrådet genomför ett fördjupningsarbete om risken för barnarbete och tvångsarbete i globala leverantörskedjor samt följer upp ett tidigare projekt inriktat på barnarbete i kakaoindustrin.

